

PA 3966

.A7

1873

Copy 1

PA 3966
.A7
1873
Copy 1

66
7
73

DIONYSII HALICARNASSENSIS

SCRIPTORUM RHETORICORUM FRAGMENTA

COLLEGIT, DISPOSUIT, PRAEFATUS EST

CAROLUS THEODORUS ROESSLER

MITWEIDENSIS.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES RITE IMPETRANDOS
SCRIPTA.

LIPSIAE

TYPIS EXPRESSIT C. GRUMBACH.

MDCCLXXIII.

PA 3966
.A7
1873

JUSTO HERMANNO LIPSIO

PIETAS.

Cum inter hujus aetatis philologos vix cuiquam dubium sit, quin ad recte aestimanda atticae eloquentiae monumenta summum adjumentum nobis extet in Dionysii Halicarnassensis scriptis rhetoricis, tamen post Sylburgii et Reiskii operam in verborum textu ad leges criticae artis emendando et constituendo collocatam, praeterquam quod Herwerden e codicibus maxime italicis tres Dionysii epistolas edidit, paene nihil profectum est. Quoniam recentissima maxime virorum doctorum specimina¹⁾ denuo declararint, quanto fructu etiam nostrates critici et interpretes graecorum oratorum judicio Dionysii utantur, vix pluribus verbis opus est quibus per excusationem quandam ostendamus non sine jure aliquo nos in colligenda et disponenda Dionysii rhetoris fragmenta contulisse studium et operam. Atque viam quandam hujus commentationis nobis praecivit quem modo laudavimus Fr. Blassius in dissertatione de Dionysii Halicarnassensis scriptis rhetoricis quam edidit Bonnae anno CIOIOCCCLXIII. Cum accurate et sollerter disputaverit, saepius ejus laudandi in hac quaestione nobis locus erit. Non multum nos adjuverunt qui ante Blassium in Dionysii Halicarnassensis scripta rhetorica inquisiverunt; praesto mihi fuerunt hi libri: A. G. Beckeri versio libri Dionysiani de

---

¹⁾ In amino habeo Friderici Blassii potissimum scripta: de Graecorum ab Alexandri aetate usque ad Augustum eloquentia, qui liber prodiiit anno MDCCCLXV, et atticae eloquentiae ab Gorgia usque ad Lysiam enarrationem quae prodiiit tribus annis post.

Demosthene MDCCCXXXIX, qui quaestionem de tēpore scriptorum rhetoricorum primus breviter in praefatione tetigit.

C. J. Weismanni de D. H. vita et scriptis dissertatio MDCCCXXXVII, Rinteli.

Aeque atque Weismannus in Beckeri judicio nititur Fr. Jacobsius in Halensis encyclopaediae S. I. vol. XXV.

Sequuntur scriptorum Dionysii editiones: H. A. Schottii editio artis Dionysii quae vulgo fertur rhetoricae, Lipsiae MDCCCIV.

God. Schaeferi editio Dionysiani libri *περὶ συνθέσεως ὁρομάτων* MDCCCVIII.

Omnium Dionysii H. scriptorum editiones: Sylburgii, Francofurti MDLXXXVI, J. J. Reiskii, Lipsiae MDCCLXXVII, et editio stereotypa quae textum Reiskii non satis accurate repetiit, Tauchnitiana MDCCCXXV.

Non inspicere potuimus editionem Grosii Parisini quam laudibus effert Weismannus, non magni facit Blassius, neque adepti sumus Fr. Rankii ad A. Ziemannum epistolam praemissam dissertationi hujus de bello Philippi Olynthiaco MDCCCXXXII; in qua — sunt Blassii haec verba — „quamquam pauca tantum quae huc pertinerent attigit, egregie tamen protulit de eis et acute inventa.“

Librorum quibus in singulis hujus disquisitionis partibus usus sum mentionis faciendae infra locus erit.

Fragmenta igitur si nobis proposuimus componere, primo loco ea quaestio tractanda est, quo ordine singula Dionysii scripta rhetorica et quae servata et quae amissa sunt inter se subsecuta esse putanda sint, ut rationem et legem quandam habeamus qua quas deperditorum librorum invenerimus reliquias disponamus. Accurate unus hanc quaestionem Blassius in laudata dissertatione instituit, ita ut nobis videndum fuerit qua ex parte illius dispositionis vestigia aut sequenda aut vitanda sint. Quaecunque autem recte nobis Blassius videtur statuisse, hoc loco non denuo retractabimus, sed ea tantum tractabimus, in quibus ut nobis

videmur non injuria contra illius sententiam disputaturi quaestionem de tempore quo singuli libri scripti sint repetemus. Sed existimamus etiam a nobis recte praemoneri quae ille vir doctus de ratione quaestionis de singulorum scriptorum tempore et ordine instituendae stabilivit: omnem argumentandi et concludendi materiem solum petendam esse ex ipsius Dionysii testimoniis quae in servatis ejus libris extent, utique vero abstinendum conjecturis quas quis ut ex vita auctoris satis altis tenebris obruta et ex loci natura quo aliquo temporis momento Dionysius poterat commorari faceret Weismanni exemplo facile, puto, deducatur. Itaque nos quoque seponamus omnem de vita Dionysii disputationem, quae cum diligentem cognitionem etiam historicorum scriptorum postularet, ne virium nostrarum et propositi finis terminum transgrederetur verebamus. Ut etiam hoc praemittam: quod Blassius inter rhetorica Dionysii scripta ea discernit quorum mere rhetoricum et quorum criticum magis et philologicum, ut ait, argumentum est, haec futilis divisio est, quam nemo prospero eventu sequetur. Absoluta de singulorum librorum tempore quaestione ascribemus quae invenimus fragmenta et addemus quae ad explicanda illa necessaria videntur esse.

Atque primo loco cum Blassio litigare de tempore debemus, quo existimat Dionysii de compositione verborum librum confectum esse. Dionysius igitur ipse hujus operis mentionem fecit in libri de Demosthene c. 49 p. 1106 R.: *εἰ δὲ τις ἀπαιτήσῃ καὶ ταῦτ' ἔτι μαθεῖν ἂ μὴ ποτ' ἴδῃ τοὺς ὑπονηματισμοὺς ἡμῶν λαβῶν οὓς περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων πεπραγματεύμεθα πάνθ' ὅσα ποθεῖ τῶν ἐνθάδε παραλειπομένων εἴσεται* et cap. 50 p. 1111 R.: *τάς δὲ περὶ τούτου τοῦ μέρους πίστευς ἐν τοῖς περὶ τῆς συνθέσεως γραφεῖσιν ἀποδεδωκώς οὐκ ἀνογκᾶτον ἠγοῦμαι κἀταυθα λέγειν.* Sequitur ex his verbis opus Dionysii de compositione verborum confectum esse et in lucem editum, priusquam haec de Demosthene conscriberentur. Sed his quos ascripsimus locis tertium opponit Blassius ex libello de compositione assumptum qui est p. 118 R.: *ὑπὶ ᾧ ὧν ἐτίθωθί μοι δηλοῖται σαφέστερον.* Agitur enim eo loco de

Platone, qui in elocutione inferior sit Demosthene. Jam Blassius de script. rhet. p. 9 sic ratiocinatur: verba *ἐπὶ ὧν ἐτέρωθι κτλ.* utique aliud quid significare non possunt nisi hoc: „in alio libro mihi conscripto de his exponitur.“ Jam Dionysius uno in libello *περὶ τῆς λεκτικῆς δεινότητος Δημοσθένους*, qui liber nobis servatus est, illud de Platonis elocutione argumentum fusius persecutus est — etenim post conscriptam demum hanc commentationem sententiam quam de Platonis elocutione tenuit, tertio Dionysius defendit in epistola ad Pompejum. Ergo libellus *περὶ τῆς λεκτικῆς δεινότητος* confectus est ante commentationem *περὶ συνθέσεως ὀνομάτων*, editus tamen post eam. Nos quidem his argumentis in eandem sententiam non adducti sumus. Primum enim non possumus concedere illud *ἐπὶ ὧν κτλ.* membrum utique non aliter posse intelligi atque Blassius voluit, qui ubi dicit: „in conscripto libello id explicatur“, illo additamento: „conscripto“ per ambages infert notionem temporis perfecti in *δηλοῦται* vocabulum, quod est tempus praesens. Idem igitur sibi concessit Blassius, quod aliis, scilicet A. G. Beckero, negat facere licere; is enim *δηλοῦται* per futuri temporis significationem interpretatus est. Nobis *δηλοῦται* est praesens et servat ejus notionem: Dionysius cum verba p. 118 R. *ἐπὶ ὧν ἐτέρωθι μοι δηλοῦται σαφέστερον* conscriberet, non sine animi quadam alacritate se ipse ea jam intuebatur conficientem et exponentem, quae futuro demum tempore persecutus est. Itaque certum est, si quidquam aliud, confectum et editum esse de compositione librum ante libellum de Demosthene. Dionysius ubi in lucem edidit librum *περὶ λεκτικῆς δεινότητος*, libellum de compositione jam in omnium manibus fuisse necesse est. Et si faciamus, Dionysium in conscribendo vel edendo opere de Demosthene precibus Rufi Melitii librum de compositione flagitantis interruptum esse, id quod tamen veri simile non est, cur tum tandem in ipso libello de compositione non poterat diligentius ut debuit eum locum significare ubi de eadem re fusius tractaret, qui quocumque in scripto de eadem materie acturus est de qua jam antea egit accuratissime

semper solet locum significare ubi id fecerit? Et habemus sane exemplum quo videmus materiem aliquam ab Dionysio dilatam, ut aliud opus posset juris publici facere: cfr. init. tractatus de Thue. p. 812 R. ἀναβαλόμενος τὴν περὶ Δημοσθένους πραγματείαν ἣν εἶχον ἐν χειρὶν ἐπισχόμηγν τὲ ποιήσειν ὡς προηγοῦ καὶ τέλεσας τὴν ἐπίσχεσιν ἀποδίδωμι. Cur, quod potuit et debuit eadem ratione sive initio sive laudato loco libri de compositione non monuit Dionysius sese confectionem illius libri de Demosthene, qui propinquum quoddam argumentum tractaret, nunc in tempus distulisse ut posset de compositione agere? Sed juvare videtur sententiam nostram etiam illa trium compositionis generum definitio quam habemus et in libri de compos. cap. XXI et seq. p. 145 R. et in libri de Demosthene cap. XXXVI et seq. p. 1065 R. Quos duos locos si quis diligentius inter se compararit, eum vix fugisse puto multo maturiorem ut ita dicam fructum Dionysii de verborum compositione studiorum aperte esse ea quae dixit illo tractatus de Demosthene loco; ex Blassii sententia haec expositio alteri praecessisset quae multo brevior est in argumentis enarrandis notionibusque circumscribendis, multo minus perpolita et perfecta, in judiciis statuendis multo magis dubia et incerta. Itaque ut repetam: scriptus et editus est de compositione liber ante librum de Demosthene. Sed cum Blassius quam modo refutavimus de praesente διλοῦται sententiam suo jure etiam in aliorum Dionysii scriptorum tempore definiendo fortiter tennerit, ne nos quidem facere possumus quin hoc statim loco nostram sententiam persequamur. Atque priore loco agendum videtur de tertio quodam tractatu quem praeter libros περὶ λεκτικῆς et περὶ προγραμματικῆς διανοήτης de Demosthene scripsisse Dionysium in singularum illius orationum vel tempus vel geminam originem inquirentem, secutus Rankium virum doctum Blassius l. l. p. 12 et seq. probavit. Locos non paucos, ex quibus illud apparet, vel ex aliorum vel ex Dionysii scriptis allatos nolo hoc loco repetere praeter illa quae leguntur de Dem. c. 57 p. 1127 R. εἰ μέτοι ἔτιν ψειδ' ἀρχαροὶ εἰσι λόγοι ἀιδεῖς καὶ φορτικὰ καὶ ἄγροισ-

κοι κατασκευαί, ὡς ἐν τοῖς . . . ἐν ἄλλοις τε συχνοῖς οὐδ' ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔγραψεν ἐν ἑτέρῳ δηλοῦνται μοι πραγματεῖα τὰ περὶ Δημοσθένη, verba extrema quae sine dubio corrupta sunt nos quidem ut breves simus ita emendarimus: ἐν ἑτέρῳ δηλοῦνται μοι πραγματεῖα omissis vocabulis τὰ περὶ Δημοσθένη quae nobis molestum additamentum videntur esse. Sed utut haec scribenda sunt, Blassius p. 13 ex his concludit respicere scriptorem ad librum jam compositum, quo exposuerit de orationibus Demostheni falso ascriptis. Ne hoc quidem loco assentiri possumus: credimus compositum et scriptum esse librum de Demosthenis vi dicendi antequam Dionysius edidit librum de ejus orationibus genuinis spuriiis. Tertius locus, ubi cum Blassio praesens δηλοῦται interpretante facere non possumus, pertinet ad Isaeum. Num peculiaris liber de Isaei orationibus an commentatio de auctoritate titulorum quos habent non accuratas orationes intelligenda sit, cum Dionysius de Isaeo cap. II. p. 589 R. haec habeat: οὐκ ἂν διαγροή τις ἕαδ' ὡς πολλοὺς τῶν λόγων ὀπότερου τῶν ῥητόρων εἰσὶν, ἀλλὰ παρακρούσεται ταῖς ἐπιγραφαῖς οἰδαμῶς ἀκριβῶς ἐχούσαις, ὡς διὰ ἰδίας δηλοῦνται μοι γραφῆς, hoc, dico, ambigi potest. Sed fallitur Blassius p. 16 qui illa verba accipit de libello jam conscripto. Equidem ex illo tempore praesenti δηλοῦται nihil aliud concludam nisi Dionysium tum temporis in scribendo illo tractatu versatum esse, ita ut postquam edidit tractatum qui servatus est de Isaeo tum majore vel minore temporis spatio intermisso publici juris faceret illum qui non jam extat sive de Isaei orationibus sive de inscriptionibus non accuratis librum. Fragmenta quae ad alterumutrum argumentum spectent nulla invenimus. — Fortasse de neutra re peculiarem commentationem scripsit, sed tractavit eas res quasi πρόρρηγον una in libro de Lysiae orationibus pseudepigraphis ubi optimus erat locus dicendi de multis orationibus quae utrum essent Lysiae an Isaei neque facile ex utriusque oratoris genere dicendi quippe simillimo neque ex fallacibus orationum inscriptionibus statui poterat. Sed instat necessitas properandi ad Dionysii opus περὶ ὀρχαίων ῥητόρων, de quo Blassius

quamquam plurima p. 10 et seqq. cum assensu nostro disputavit, non tamen tempus singularum ejus libri partium recte stabilivit. Brevitatis causa ipsius verba p. 11 extr. ascribemus: „cum continuo scribens — absolutis igitur de Lysia Isocrate Isaeo quae „servata sunt judiciis — pervenisset ad Demosthenem, in longiores „quaestiones incidens taedio destitit in praesens ediditque quae ad „huc scripserat separatim. Haec enim ex fine libri de Demosthene „procul dubio concluduntur; at de Isaeo libri finis ita comparatus „est ut illico transitum fecisse putandus sit rhetor ad Demosthenem. „Secunda igitur *σύνταξις*, si eam partitionem tum etiam retinuit, „finiebatur in primo tractatu de Demosthene, quae insequabatur „tertia *τὴν πραγματικὴν Δημοσθένους δεινότητα* complexa est.“ Sane libenter concedimus: uno tempore videri scriptas esse commentationes de Lysia de Isocrate; concludam id ex verbis quae sunt in exeunte tractatu de Lysia: *ἔπεται δὲ τῷ ῥήτορι τούτῳ κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων Ἰσοκράτης. περὶ δὲ τούτου λεπτόν ἐφεξῆς ἐτίθει ἀρχὴν λαβοῦσιν.* Non prorsus eadem res est in statuendo tempore commentationum de Isocrate et de Isaco. Sub finem enim tractatus de Isocrate p. 585 R. Dionysius haec habet: *ἔχοι δ' ἂν τις καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις λέγειν, ἐξ ὧν ὁ χαρακτηριστὴρ τοῦ ῥήτορος ἔσται καταφανής· ἀνάγκη δ' ἴσως στοχάζεσθαι τοῦ χρόνου,* ex quibus nemo pro certo concludere ausus sit Dionysium postquam haec de temporis angustia scripsit illico transitum fecisse ad Isaeum. Inde enim quod in libris manuscriptis haec scripta inter se subsequuntur, in nostram quaestionem argumenta nulla peti possunt. Sed nobis quoque veri simile videtur continuo scripsisse Dionysium commentationes de Lysia Isocrate Isaco, maxime ob ea verba quae sunt sub finem judic. de Isaeo p. 629 R.

At uno item tempore quo haec de Lysia Isocrate Isaeo judicia componebantur conscriptum esse librum de vi dicendi Demosthenis, hoc negare debemus. Ascribo ipsa verba loci modo laudati jud. de Isaac. c. XX. p. 629: *καὶ περὶ τούτων μὲν ἄλλις. ἐτίθει δὲ ἀρχὴν ποιήσομαι τοῦ λόγου περὶ τε Δημοσθένους καὶ Ὑπερείδου καὶ τρίτον λόγον Ἀισχίνου.* Opponuntur igitur inter se

quasi separatae duae totius operis partes: judicia de Lysia Isocrate Isaeo et tractatus de Demosthene Hyperide Aeschine. Hanc quam sibi proposuerat Dionysium partitionem tenuisse concluditur ex verbis initii tractatus de Dinarcho quae haec sunt: *περὶ Δεινάρχου τοῦ ῥήτορος οἰδὲν εἰρηκῶς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχαίων γραφεῖσιν, διὰ τὸ μίθ' εὐρετὴν ἰδ' οὐ γ' ἰσχυρῶς τὸν ἄνδρα ὡσπερ τὸν Λυσίαν καὶ τὸν Ἰσοκράτην καὶ τὸν Ἰσαῖον, μίτε τῶν εἰρημένων ἐτέρους τελευτήν ὡσπερ τὸν Δημοσθένην καὶ τὸν Διοσχίρην καὶ Ὑπεριδίην ἡμεῖς κρῖνομεν.* Itaque nos credimus Dionysium postquam dixit quae de Lysia Isocrate Isaeo habuit in tempus destituisse, postea spatio aliquo intermisso ad alteram partem accessisse et scripsisse librum qui servatus est *περὶ λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος.* Atque finis hujus tractatus, id quod libenter concedo Blassio, ita comparatus est, ut videatur Dionysius inde non illico transgressus esse ad commentationem *περὶ πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος* scribendam. Hoc pro certo scimus: auctorem perfecisse illam de Demosthene quaestionem postquam scripsit peculiarem de Thucydide librum, judicia de Aeschine Hyperide antequam ad tractatum quem scripsit de Dinarcho accederet. — Ut cetera Dionysii scripta rhetorica et quae etiam nunc habemus et quae deperdita sunt nunc omittamus, supremo loco liceat paulo fusius dicere de Dionysii quae vulgo fertur arte rhetorica.

Inquisiverunt in eam — quae legitur in Reiskii editionis vol. I. pagg. 225—414 — partim accuratius partim levius tres potissimum viri docti: dico Schottium in editione artis quam jam supra una cum Weismanni dissertatione laudavimus, Weismannum, Blassium de script. rhet. p. 24 et seqq. Suum sibi de illa arte iudicium parere et fructu neque labore caret, ut libere profitear. Nolumus singulorum singulas quasque sententias quae jam refutatae aut dudum comprobatae sunt afferre; praestat quam brevissime quae inita diligenter quoad poteramus quaestione nobis maxime probabilia visa sunt proponere. Atque primo loco praeterire non debemus quae primus vidit Schottius p. XXVI., non unum et integrum librum in arte vulgo rhetorica

nominata extare, sed quattuor esse partes primarias cum argumento tum indole prorsus inter se diversas, ita quidem ut prima commentatio contineat breves *περὶ ἐπιδεικτικῶν* tractatus — capp. I, II, III, IV, V, VI, VII — altera comprehendatur capitibus VIII et IX, quae agunt de figuratis orationibus, tertia capite X vitia in declamationibus percenseat, quarta capite XI doceat, quae potissimum observanda sint in orationum examine. Item in propatulo est singulas illas partes quattuor et ipsas esse fragmenta neque ad unum absolutum integrumque libellum pertinere, id quod recte contra Weismannum tenet Blassius p. 25.

Plura de tota hac commentationum congerie non statuenda sunt priusquam singulas eas paulo accuratius contemplati erimus. Prima igitur pars continet tractatus *περὶ ἐπιδεικτικῶν* omnes ut videtur dedicatos scriptoris discipulo quondam amico Echecrati. Sunt epistolae, quas ad se missas Echebrates, postquam maxime in exordiis paulum mutavit, in publicum edidit. Itaque de est in primo de panegyricis orationibus capite initium, quale in epistola non facile desideratur; debuit enim auctor paucis certe praefari sese compluribus epistolis de demonstrativi generis orationibus acturum esse. Desideramus eam quidem notitiam initio capitis primi, si quidem id vere primum fuisse iudicandum est, neque quod multo probabilius est amissa nobis sunt alia capita, quae hoc de panegyricis orationibus caput praegressa sint. Cur ita iudicemus, dicendae causae infra locus erit. Epistola de panegyricis orationibus, quod nunc est caput primum separatim scripta est neque eodem tempore quo caput secundum, id quod concluderim ex initio cap. II. p. 233 R. Sed ex ejusdem loci verbis concludo pro dono nuptiali unam missam scriptamque esse epistolam quae continetur capite altero; non eodem igitur tempore accepisse mihi Echebrates videtur hanc et tertiam dissertationes: capita, dico, secundum et tertium. Inde quod caput tertium habet illud initium: *ἐχόμενος δὲ σοι τούτου*, Schottio probatur eodem tempore accepisse Echebratem utrumque tractatum, sed malim illa: *ἐχόμενος κτλ.* esse addita ab editore Echebrate, qui

omiserit epistolae illius quae hoc caput tertium continuit initium, quod fortasse auctoris habuit familiarem quandam appellationem. Et fac scripta esse uno tempore capita secundum et tertium, tamen non dubium est, quin auctor qui donum nuptiale pararet amico transitum ad *γενεθλιακὸν λόγον* per illud *ἐχόμενος δὲ σοι τούτου* vix facturus fuerit. Item non minus divorso tempore composita et missa sunt capita tertium et quartum, quod probarim ex initio capitis IV. Omnes igitur tres illae epistolae secunda, tertia, quarta, id quod tenendum est contra Weismanni et Blassii sententias, suo separatim tempore scriptae sunt, quas ob editionem sub initio paulum circumcidit Echebrates hic illic ad transitum quandam parandum addens: *ἐχόμενος δὲ τούτου* vel *ἀκόλουθος δὲ τούτου*. Quot fere totius hujus *περὶ ἐπιδεικτικῶν* libri partes vel epistolae intercidisae existimandae sint intelligemus, ubi contulerimus Menandri librum *περὶ ἐπιδεικτικῶν* — Spengel Rh. Gr. III. p. 368 — id quod recte observavit Blassius p. 25.

Jam sequuntur, ut omittamus repetere quae pleraque recte de pseudodionysiana illorum septem capitum (I—VII) origine ab Blassio disputata sunt, de figuratis actionibus tractatus duo: capita octavum et nonum de quorum auctore viri docti multum dubitaverunt. Schottius priorem tractatum Dionysio vindicat, alterum ab eo rejicit, Weismannus et Blassius utrumque ab Halicarnassensi abjudicarunt petieruntque sententiae suae causas maxime ex argumento, quod illarum commentationum est. Figuratarum actionum doctrinam quae illic exponatur dicunt perversissimam esse et Dionysio prorsus indignam. Nos in eandem sententiam non adducti sumus. Non quaerendum enim primo loco est, quid unusquisque perversum quid indignum viro quodam esse censeat, immo praeter cetera haec quaestio tractanda est, num tum temporis quo vixit Dionysius ejusmodi doctrina qualis proponitur cap. VIII. initio proponi omnino potuerit. At negari non potest facillime potuisse fieri ut ea doctrina quae Hermogenis aetate jam invaluerat Dionysii tempore primum nasceretur. Hermogenes rhett. gr. edid. Spengel vol. II. p. 258

quae habet *περὶ τῶν ἐσχληματισμένων προβλημάτων* verba si quis contulerit cum eis, quae cap. VIII. initio disputantur, vix is contenderit Dionysii, quem negat scripsisse Blassius, verba aetate esse recentiora quam Hermogenis. Praeterea sermo est utique Dionysio dignus: insunt iudicia non pauca satis acuta, quae Dionysio prorsus conveniunt. — Exemplum liceat addere unum; ascribo locos tres: artis igitur cap. IX. p. 351, Dionysii de Thuc. c. 53 p. 944, epist. ad Amm. I. c. 4 p. 725 R.

p. 351.	p. 725.	p. 944.
. . . ἐν τε περὶ Συμμοριῶν ἐπιγραφόμενῳ λόγῳ ὅσπερ λόγος εἰκότως ἂν καὶ δικαίως ἐπιγράφαιτο περὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τῷ πρώτῳ καὶ μόνῳ παραστάτῳ ἀντειπεῖν, sequuntur verba orationis περὶ Συμμοριῶν, paulo infra: μιμεῖται γὰρ ἐνταῦθα τὸν Ἀρχίδαμον τὸν Θουκυδίδου.	ἐν Ἀθηναίοις πρώτην εἶπε δημηγορίαν, ἣν ἐπιγράφουσιν οἱ τοὺς ἱστορικοὺς πίνακας συντάξαντες περὶ τῶν Συμμοριῶν ἐν ἧ παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους μὴ λένειν τὴν πρὸς βασιλεία γενομένην εἰρήνην . . .	ἤιτόρων δὲ Δημοσθένος μόνος ὥσπερ τῶν ἄλλων ὅσοι μέγα τι καὶ λαμπρὸν ἔδοξαν ποιεῖν ἐν λόγοις οὕτω καὶ Θουκυδίδου ζήλωτης ἐγένετο κατὰ πολλά, sequuntur exempla deprompta orationi περὶ Συμμοριῶν. —

Ut ad reliquos artis quae vulgo dicitur rhetoricae Dionysii tractatus pergamus, capita decimum et undecimum ab Dionysio auctore abjudicari non possunt neque solum propterea, quod auctor in eis mentionem fecit libri quem scripturus esset *περὶ μιμίσεως* paragrapho sexta, sed ne ab Dionysii quidem prudenti et dilucida tractandi ratione argumentique electione abhorret. Scripsit igitur, ut hoc addamus, caput decimum antequam ad componendum *περὶ μιμίσεως* librum adiit, cfr. Schottium p. XLVII. At restat alia quaedam et gravior quaestio. Quintilianus in instit. orat.

lib. III. 1, 16 haec narrat: „Ars est utriusque — Isocratis et „Aristotelis —, sed pluribus eam libris Aristoteles complexus „est. Eodem tempore Theodectes fuit, de cujus opere supra „dictum est. Theophrastus quoque Aristotelis discipulus de rhe- „torice diligenter scripsit atque hinc vel studiosius philosophi „quam rhetores praecipueque Stoicorum ac Peripateticorum prin- „cipes. Fecit deinde velut propriam Hermagoras viam, quam „plurimi sunt secuti: cui maxime par atque aemulus videtur „Athenaeus fuisse. Multa post Apollonius Molon, multa Areus, „multa Caecilius et Halicarnassensis Dionysius.“ Non sine con- silio plura quam vulgo solent afferri verba hujus loci ascripsi. Etenim pro certo ex his conclusit non solum Blassius p. 24, sed etiam Burekhardtus in Caecili rhetoris fragmentorum colle- ctione, quae prodiit Basileae MDCCCLXIII, p. 46, et Caecilium et Halicarnassensem peculiare de arte rhetorica scripsisse libros, quod quamquam probabile per se est, tamen fieri potuit ut, etiamsi multum operae in artis studio collocarent, tamen ea quae vidis- sent non peculiari *τέχνης* libro ederent. Neutrum vero neque quod Blassius vult neque quod nos proponimus per se ex tam universe dicta significatione: „multa Caecilius et Dionysius“ evinci potest, sed nos nostrae interpretationis utpote qui malimus de singulis quibusdam commentationibus cogitare, causam ali- quam habere nobis videmur, quod etiam nunc inter Dionysii scripta extant duo ejusmodi commentationes caput X.: *περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελουμένων* et caput XI.: *περὶ λόγων ἐξετάσιως*. Etenim si scripsisset, quod nos infitiamur, Dionysius peculiarem quam dicunt *τέχνην*, non intelligimus, cur illa quae ad artem ipsam spectarent propriis tractatibus exposuerit neque tamen ad technen, quam aut scripserat aut scripturus erat, provocarit quippe qui libri *περὶ μμύσεως*; oblitus non sit justam facere men- tionem. Atque artis rhetoricae commemorandae ubique erat necessitas in ejusmodi singulis tractatibus et puto ad talem aliquam deperditam commentationem etiam pertinere quae nobis Joannes Tzetzes et Gorgias Pletho tradunt.

Ordo rhetoricorum Dionysii scriptorum, ut breviter quae diximus repetamus, quoad nobis a Blassii sententia recedendum arbitrabamur esse, hic est:

1. Epistola ad Ammaeum I.
2. De compositione verborum.
3. Judicia de Lysia, Isocr., Isaeo.
4. De Demosthenis vi dicendi.
5. Epistola ad Pompejum.
6. De Demosthenis orationibus genuin. spur.
7. Artis quae vulgo dicitur rhetoricae capita X. et XI.
8. De imitatione libri tres.
9. De Thucydide.
10. Epistola ad Ammaeum II.
11. Περὶ πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος, de Aeschine,
de Hyperide.
12. De Dinarcho.

Fragmenta.

Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων.

Vix denuo monendum est, id quod fecimus p. 24, illius satis ampli operis περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων servatam esse nobis primam syntaxin i. e. judicia de Lys. Isocr. Isaeco, deinde ad nos pervenisse tractatum de vi dicendi Demosthenis, cujus deperditum est initium. Exhibitam fuisse in eo Demosthenis vitam, ut in ceteris oratoribus Dionysius fecit, coniecit Blassius p. 12, id quod per se veri dissimile non est, sed probari non potest; tum exordium expositionis de prosae orationis generibus de austeri generis primordiis tractans atque inprimis de Gorgia secutum est.

Vitae Demosthenis a Dionysio enarratae — si quidem enarravit eam — fragmentum extat nullum. De aetate et vita Demosthenis nonnulla tradidit Dionysius in epist. ad Amm. I. cap. III.: ὅσα παραλαβὸν ἐκ τῶν κοινῶν ἱστοριῶν. — Atque epistolam ad Ammaeum I. libris de Demosthene esse antiquiorem supra jam vidimus. Num tamen in eodem Demosthenis anno natali, ut hoc unum exemplum ex multis afferam, illa in deperdita Demosthenis vita constitērit, nescimus. Sed nobis veri simile videtur non initio tractatus de vi dicendi Demosthenis, sed commentationis de orationum Demosthenicarum origine vitam Demosthenis fusius Dionysium enarrasse, quam in epist. ad Amm. I. enarravit.

Quod utut est, mutilatum nunc initium commentationis de vi dicendi Demosthenis praegressam esse longiorem quandam definitionem grandis quod dicitur dicendi generis ¹⁾, apparet ex fine cap. II. p. 958 R., ubi Dionysius postquam absolvit tenue dicendi genus haec habet: *δύο μὲν δὴ χαρακτηριστῆρες οὗτοι λέξεως τοσοῦτον ἀλλήλων διάφοροι κατὰ τὰς ἀγωγὰς· καὶ ἄνδρες οἱ πρωτεύσαντες ἐν αὐτοῖς οὓς διεξῆλθον*. Unde pro certo concluditur in eis quae nunc deperdita sunt nominasse et enarrasse Dionysium etiam eos qui in gaudio genere excelluerunt oratores vel primi elaborarunt atque primo loco Gorgiam, quem Blassius p. 58 libri de attica eloquentia nisus maxime Dionysii verbis de Demosth. cap. IV.: (*ἡ Ἴσοράτους λέξις*) *τῆς Θουκυδίδου καὶ Γοργίου τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ σεμνότητα καὶ καλλιλογίαν ἀνείληθεν* e. qu. s. illius dicendi generis inventorem esse conjecit. Fragmenta nulla extant commentationum *περὶ πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος*, de Aeschine, de Hyperide. Quid de Hyperide oratore judicavit Dionysius, concludi potest ex locis nonnullis tractat. de Dinarcho capp. V. VI. VII. p. 639, 640, 641, 643 de vett. script. cens. c. VI. p. 434. Aeschinis laudem vide de Dem. p. 1063, de vett. script. cens. e. V. p. 434, refutatur Aeschinis malignum de Demosthene iudicium de Dem. cap. 55. p. 1122; laudatur, ita ut verba ipsa afferantur, oratio contra Ctesiphontem de Dem. cap. 35. p. 1064 R.

Fragm. I. Maximus Planudes Walz rhett. gr. vol. V. p. 548 seqq. ²⁾

Διονύσιος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ χαρακτηριστῶν περὶ Γοργίου λέγων τάδε φησὶν· δικανικοῖς μὲν οὖν οὐ περιέτυχον αὐτοῦ λόγοις δημιουργοικοῖς

¹⁾ Discernit enim, id quod cum ex multis aliis locis, tum ex hujus tractatus mutilato initio consequitur, Dionysius genera dicendi tria, quorum primum est: *λέξις ἢ ἐξηλλαγμένη καὶ περιττή*, alterum: *ἡ λιτή καὶ ἀφελής*, tertium: *ἡ μικτή τε καὶ σύνθετος ἐκ τούτων τῶν δυοῖν*. Sunt latinorum fere genera dicendi: grande, tenue, mixtum, sed vide Blassii graec. eloquent. p. 10.

²⁾ confer: Saupp. orr. att. II. p. 130 et seq., Spengel *συναγ. τεχν.* p. 78 et seq.

δὲ ὀλίγοις καὶ τισι καὶ τέχναις τοῖς δὲ πλείοσιν ἐπιδεικτικοῖς·¹⁾ τῆς δὲ ἰδέας αὐτοῦ τῶν λόγων τοιοῦτος ὁ χαρακτήρ· ἐγκωμιάζει δὲ τοὺς ἐν πολέμοις ὀριστεύσαντας Ἀθηναίων·²⁾ Τί γὰρ ἀπὴν τοῖς ἀνδράσι τούτοις ὧν δεῖ ἀνδράσι προσεῖναι; τί δὲ καὶ προσῆν ὧν οὐ δεῖ προσεῖναι; εἰπεῖν δυναίμην ἂ βούλομαι, βουλοίμην δ' ἂ δεῖ, λαθῶν μὲν τὴν θείαν νέμεσιν, φηγῶν δὲ τὸν ἀνθρώπινον φθόρον. οὗτοι γὰρ ἐκέκμητο ἔνθεον μὲν τὴν ἀρετὴν, ἀνθρώπινον δὲ τὸ θηρόν, πολλὰ μὲν δὴ τὸ πρῶον ἐπεικῆς τοῦ ἀνθάδου δικαίου προκρίνοντες, πολλὰ δὲ νόμου ἀκριβείας λόγων ὀρθότητα τοῦτον νομίζοντες θεϊότατον καὶ κοινότατον νόμον τὸ δέον ἐν τῷ δέοντι καὶ λέγειν καὶ σιγᾶν καὶ ποιεῖν καὶ ἔαν καὶ δισσὰ ἀκῆσαντες μάλιστα ὧν δεῖ, γνώμην καὶ ῥώμην τὴν μὲν βουλευόντες τὴν δὲ ἀποτελοῦντες, θεράποντες μὲν τῶν ἀδίκως δυστυχούντων κολαστὰὶ δὲ τῶν ἀδίκως εὐτυχούντων, ἀνθάδεις πρὸς τὸ συμφέρον, εὐόρητοι πρὸς τὸ πρέπον, τῷ φρονίμῳ τῆς γνώμης πεινότες τὸ ἄφρον τῆς ῥώμης, ὑβριστὰὶ εἰς τοὺς ὑβριστάς, κόσμιοι εἰς τοὺς κοσμίκους, ἄφοβοι εἰς τοὺς ἀφόβους, δεινοὶ ἐν τοῖς δεινοῖς· μαρτύρια δὲ τούτων τρόπαια ἐστήσαντο τῶν πολεμίων· Διὸς μὲν ἀγάλματα αὐτῶν δὲ ἀναθήματα, οὐκ ἄπειροι οὔτε ἐμνήτου ἄρεος οὔτε νομίμων ἐρώτων οὔτε ἐροπλίου ἕριδος οὔτε φιλοκόλου εἰρήνης, σπυνοὶ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς τῷ δικαίῳ, ὅσοι δὲ πρὸς τοὺς τοκέας τῇ θεραπείᾳ, δίκαιοι μὲν πρὸς τοὺς ἀστούς τῷ ἔσθῳ, εὐσεβεῖς δὲ πρὸς τοὺς φίλους τῇ πίστει. τοιγαροῦν αὐτῶν ἀποθανόντων ὁ πόθος οὐ συναπέθανεν, ἀλλ' ἀθάνατος ἐν ἀσωμάτοις σόμασι ζῆν οὐ ζώντων.

σεμνὰς γὰρ ἐνταῦθα συμφορήσας λέξεις ὁ Γοργίας ἐννοίας ἐπιπολαιότερας ἐξαγγέλλει τοῖς δὲ παρῖοις καὶ ὁμοιοτελέτοις καὶ ὁμοιοκατάφοτοις καλλωπίζων διόλου προσκόζως τὸν λόγον.³⁾

¹⁾ Suidas s. v. Γ.: *συνεγράψατο πολλά*. Doxopater homil. W. II. p. 122: *Γοργίας τε πανηγυρίζων μόνον εἰδὼς ἤγητορ καὶ αὐτὸς ἤκουε*. Blass. attic. eloqu. p. 53 et seq. Inter singula Gorgiae scripta rhetorica (*τέχναι τιναί*) referendum est illud *περὶ καιροῦ* quod male vult Blassius fuisse hymnum cfr. Dion. de compos. p. 68 R.

²⁾ Vide Blassii hujus epitaphii explicationem attic. eloqu. p. 61 et seq.

³⁾ Cfr. Hermogenem *περὶ ἰδεῶν* Sp. Rhett. gr. II. p. 395: *φαίνεται δὲ λόγος δεινὸς οὐκ ὧν τοιοῦτος . . . ὁ τῶν σοφιστῶν λέγω τῶν περὶ Πῶλον καὶ Γοργίαν καὶ Μένωνα καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς οὐκ ὀλίγων ἵνα μὴ λέγω πάντας*.

Fragm. II, Tzetzes Schol. ad Chil. VI. 7. (Cram. Anecd. Oxon. III. 367):

Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς φησιν· ἀγγεύεται τὸ στόμα τῷ Δημοσθένει.¹⁾

Περὶ Δημοσθένους.

Peculiarem de Demosthenis orationibus scripsisse Dionysium tractatum secundum Blassii testimonium jam Rankius probavit. Dionysius autem idem de Dinarcho argumentum persecuturus quaestionem ita instituit, ut, postquam de vita et sermone ejus quae necessaria viderentur esse exposuit rationemque quam in dijudicandis orationibus secuturus esset explicavit, enumeraret titulos priore loco earum orationum, quae inter δημοσίους λόγους sibi genuinae, quae sibi spuriae, altero loco quae inter ιδιωτικούς tales viderentur esse, statueret, verba cujusque orationis initialia ascriberet, tempus quo habitae vel scriptae essent adnotaret, denique suae sententiae breviter causas adderet. Eodem fere modo hunc tertium de Demosthene tractatum compositum esse cum per se veri simile sit, paene probatur fragmentorum quae extant verbis. Quod pertinet ad fontes, quibus Dionysius in scribenda hac Demosthenicarum orationum censura usus est, habuit ad manum non solum πίνακας Περγαμηνούς, sed novit

---

γίνεται γὰρ τὸ πλεῖστον περὶ τὴν λέξιν ὅταν τραχείας καὶ σφοδράς τις ἢ καὶ σιμνάς συμφορῆσας λέξεις εἴτ' ἐξαγγέλλῃ ἐννοίας ἐπιπολαίους καὶ κοινὰς καὶ μάλιστα εἰ καὶ σχήμασι χρῆτο κόλοισι τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἢ τισὶ κεκαλλωπισμένοις ἀκμαίοις τε καὶ σιμνοῖς, quae verba ex Dionysio fluxisse extrema apparet.

¹⁾ Certa utique inter fragmenta sedes his verbis inveniri non poterat. ἀγγεύεται vocabulum explicarim fere sic: καθαρὸς τὴν ἱερμηνείαν ἐστίν. στόματος vox ab sermone Dionysii non abhorret; legitur στόμα Λευσιπάρχου de Lys c. 12 p. 478 R.

etiam Callimachi oratorum atticorum indices, quos si non ipsos, tamen certe eis propinquos et aequales indices in excerptis etiamnunc extare non feliciter conjicit Studemundus, Hermae II. p. 441.

Dionysius Callimachi opus non magni fecit; cfr. de Din. c. XI. p. 661, de Dem. c. XIII. p. 994 R.

Fragm. III. Schol. Dindorf. ad Olynth. II. init.:

τοῦτον τὸν λόγον Διονύσιος προτάττει τῶν Ὀλυνθιακῶν ἄρχοντάς τε τινὰς καταλέγων καὶ ἐκ τοῦ προοίμιου πιστούμενος ἐκ περιχαρείας ληφθέντος. ¹⁾

Fragm. IV. Schol. Dindorf. ad Philipp. I. §. 30:

ἂ μὲν ἡμεῖς] ἐντεῦθεν φησιν Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς ἑτέρου λόγου εἶναι ἀρχήν· προοίμιον δὲ, φησὶν, οὐκ ἔχει, ἐπειδὴ δευτερολογία ἐστὶν ἐν αἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ εἰς προοίμια. ²⁾

Fragm. V. Libanius p. 769:

Διονύσιος δὲ ὁ Ἀλικαρνασεὺς οὐ δέχεται τούτους τοὺς λόγους (κατὰ Ἀριστογείτονος *α'* et *β'*) Δημοσθένους ἐκ τῆς ἰδέας τεκμαιρόμενος. Photius bibl. cod. CCLXV. p. 491 A:

Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τοῖς δύο κατὰ Ἀριστογείτονος ὡς νόθους παραγράφονται. ἀλλ' οὗτοι καὶ ὄρφανούς ἀντὸς ἀφίᾳσιν οὐκ ἔχοντες εἰπεῖν τοὺς τεκόντας ὧν εἶς γέγονε καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς οὐδὲν μῆγα τεκμήριον τῆς ἰδίας ὑπολήψεως παρεχόμενος οὐδ' ἐκείνο συνιδεῖν ἐθειλήσας ὡς πολλῶ μείζων ἐστὶν ἢ περὶ ἢ ἐκείνου ἀπόφασις αὐτὸς ὁ Ἀριστογείτων ἀνομολογῶν Δημοσθένην κατ' αὐτοῦ γεγραφέναι. ³⁾

Fragm. VI. Dion. Hal. de Dinarcho cap. XI. p. 656:

---

¹⁾ Apparet ordinem Olynthiacarum a Dionysio primum in epist. ad Amm. I. 4 propositum (*β' γ' α'*) hoc loco etiam fusius explicatum esse. cfr. Blass. de script. rhet. p. 14 et C. F. Rankium in encyclop. Halens. s. I. vol. XXIV. p. 93.

²⁾ Philippicam Demosthenis I. disjunctit Dionysius in duas orationes, §§. 1—29 et §§. 30—51, jam in epist. ad Amm. I. capp. IV et X.

³⁾ cfr. Dionysii de Dem. cap. 57 cum eis quae recte disputavit de illo loco Schmidti in excurs. ad Dinarch. p. 108; ceterum prorsus eadem verba, quae Libanius, habet Gregor. Corinth. W. rhet. gr. vol. VII. p. 1318.

ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης περὶ τοῦ ὀνόματος λόγος ἐν ᾧ τούτων μίμνηται — scil. accusationis Meneclis — κατὰ Θεσσαλὸν ἢ Ἀπολλόδορον ἄρχοντα τετέλεσται, ὡς ἐν τοῖς περὶ Δημοσθένους δεδελώκαμεν.¹⁾

Fragm. VII. Dion. H. de Din. c. XIII. p. 666:

Πρὸς Μαρτίθεον περὶ προικός: „πάντων ἐστὶν ἀνιαρότατον.“ οὗτος ἀκολουθεῖ τῷ προτέρῳ λόγῳ καὶ πολλὰ ἔχει κατὰ λέξιν ταῦτά ἃ εἴη ἂν τοῦ αὐτοῦ ῥήτορος ἔξω τῆς τοῦ Δεινάρχου ἡλικίας. οὐ πολλοῖς ἔτισιν ἕστερον ἠγνώσται τὸν ἀγῶνα ὁ κατήγορος ἀλλὰ δύο ἢ τρισὶν ὡς ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἐν τῇ περὶ Δημοσθένους γραφῇ δεδελώκαμεν.

Fragm. VIII. Dion. H. de Dem. cap. LVIII. p 1127:

Εἰ μέντοι ἔτιοι ψευδεπίγραφοὶ εἶδι λόγοι ἀηδεῖς καὶ φορτικὰ καὶ ἀρχοικοὶ κατασκευαὶ ὡς ἐν τῇ κατ' Ἀριστογείτορος δυνάδι καὶ ἐν τῇ ἀπολογία τῶν δώρων καὶ ἐν τῷ μὴ ἐκδύναι Ἄρπαιον καὶ ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν ἐν ἄλλοις τε συγχοῖς οὓς ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔγραψεν, ἐν ἐτέροις δηλοῦνται μοι πραγματεία.²⁾

Fragm. X. Liban. de partt. rhet. (in I. Bekkeri editione stereotypa quae prodit apud B. Tauchnitz. Lipsiae MDCCCCLIV, haec leguntur vol. I. p. 5):

Τῆς ῥητορικῆς μέρη τρία, ἐπιδεικτικόν, συμβουλευτικόν, δικανικόν. τοῖν μὲν οὖν δυοῖν ἀρχὸς ἀγωνιστῆς γέγοτε τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ, ἐπιδεικτικὸς δὲ οὐκ ἔχομεν λόγους: τοὺς γὰρ φερομένους οὐ πιστευτέον εἶναι Δημοσθένους τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐκ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν ἀλλὰ καὶ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ἐπιτάφιον λόγον Δημοσθένους ὠμολόγηται, οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐπ' ἐκείνου ῥηθέντα πᾶν φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα.

Dion. Hal. de Dem. c. XXIII. p. 1027:

τὸν μὲν γὰρ (Δημοσθένους ἐπιτάφιον) οὐκ ἠγνοῦμαι ἐπ' ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς γεγραμῆθαι. idem p. 1095: παρηγουκοὺς μὲν οὖν λόγους

¹⁾ Confer Dion. de Din. cap. XIII. p. 665.

²⁾ Codd. habent.: ἐν ἐτέροις δηλοῦνται μοι πραγματεία τὰ περὶ Δημοσθένη. De oratione contra Neeram cfr. etiam Libanium p. 1345.

οὐκ ἔχομεν παρασχέσθαι, πάντας γὰρ ἔγωγε τοὺς ἀναφερομένους εἰς αὐτὸν ἀλλοτριῶν εἶναι πείθομαι καὶ οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἔχοντας τὸν ἐκείνου χαρακτήρα οὐτ' ἐν τοῖς νοήμασι, τῆς δὲ συνθέσεως ὅλη καὶ τῷ παντὶ λειπομένους, ὧν ἔστιν ὁ τε φορτικός καὶ κενὸς καὶ παιδαριώδης ἐπιτάφιος καὶ τὸ τοῦ σοφιστικοῦ λήθρου μεστὸν ἐγκώμιον εἰς Πανσανίαν, τὰς δὲ περὶ τούτων ἀποδείξεις οὐχ οὗτος ὁ καιρὸς λέγειν.

Fragm. IX. Joannes Tzetzes Chiliad. VI. 35 et seqq.:

Πάλιν σεμνοστομώτερόν φησι κατὰ Νεαίρας
 Ἀπὸ τριῶν ἐργάζεσθαι ὅπῳ τὴν ἐργασίαν
 Καὶ ἄλλων αἰσχροιότητων δὲ βορβόρους ἀποπτύει
 Οὐσπερ ὁ Διονύσιος ἀρώματα νομίζει
 Τὴν δ' ἐργασίαν ἣν φησι τριῶν ἐκ τρυπημάτων
 Ἐκ τοῦ Ἀυσίου ῥήτορος σεμνῶς γλαυρωτάτως
 Ῥηθεῖσαν ἔκλεψεν αἰσχροῶς ἔξαναπτύξας ταύτην
 Ἡ Ἀντιόπη μόνον γὰρ εἶπε Ἀυσίας πόρνη
 Ἥτοι ἢ ἄμφω ταῖς ὁπαῖς τῇ μίξει κερημένη
 Παναίσχρως δ' οὗτος ἠὔξησεν ἀναφανδὰ ληθίσας
 Τὸ ἔργον Νεαίραν τελεῖν τριῶν ἐκ τρυπημάτων. 1)

Fragm. XI. Harpocration p. 72, 12:

ἔστι δὲ καὶ λόγος τις ἐπιγραφόμενος Δημοσθένους πρὸς Κριτίαν περὶ τοῦ ἐνεπισκήματος ὃν Καλλίμαχος μὲν ἀναγράφει ὡς γνήσιον, Διονύσιος δὲ ὁ Ἀλικαρνασεὺς ὡς ψευδεπίγραφον.

Fragm. XII. Photius bibl. cod. CCLXV. p. 491 B:

καὶ τὸν ὑπὲρ Σατύρου δὲ λόγον τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς Χαρίδημον οἱ μὲν πρὸς τὴν κρίσιν ἔχοντες τὸ ἀσφαλὲς Δημοσθένους λέγουσιν εἶναι, ὁ δὲ Καλλίμαχος οὐδ' ἱκανὸς ὧν κρίνειν Δεινάρχου νομίζει. 2)

1) Cfr. Hermogenem W. rhett. gr. III. 308. Illa οὐσπερ ὁ Διονύσιος ἀρώματα cum nesciam certo cuidam loco tribuere, puto fortasse non prorsus inepte hic ascribi. Dionysium Halicarnassensem intelligendum esse putavit jam Sauppium or. att. II. p. 212.

2) Dion. Hal. de Din. c. XIII. p. 667 R. inter spurias Dinarchi orationes refert quam dicit: Σατύρω πρὸς Χαρίδημον ἐπιτροπῆς ἀπολογία: „μὴ μεγάλου κινδύνου συμβεβηκότος“, καὶ οὗτος ἐπὶ Νικομάχου εἶρηται. Ex comparatis Dionysii et Photii verbis apparet in deperdita Demosthenicarum orationum censura Dionysium tribuisse orationem pro Satyro De-

Denique e reliquis Demosthenis orationibus quas in ceteris libris Dionysius vere Demosthenis esse statuit, cum appareat de eis etiam in tertio de Demosthenis hoc tractatu illum egisse, ascribo has: oratt. I., II.: ad Amm. I. c. 4 p. 725. orat. III.: ad Amm. I. c. 4. p. 725 — verba ex ea afferuntur: de Dem. c. 21 p. 1015. oratt. V., VI.: ad Amm. I. c. 10 p. 737. orat. VII.: ad Amm. I. c. 10 p. 737, de Dem. c. 9 p. 981, c. 13 p. 994. orat. VIII.: ad Amm. I. c. 10 p. 738 — de Dem. c. 54 p. 1119. orat. IX.: ad Amm. I. c. 10 p. 738 — de Thuc. c. 54 p. 947. orat. X.: ad Amm. I. c. 10 p. 738. orat. XII.: ad Amm. I. c. 10 p. 739 — de Dem. c. 43 p. 1089. orat. XIV.: ad Amm. I. c. 4 p. 725 — art. rhet. VIII. 7. p. 292 et IX. c. 9 p. 351, de Thuc. c. 54 p. 945, de Dem. c. 9 p. 977. orat. XV.: ad Amm. I. c. 4 p. 726. orat. XVI.: ad Amm. I. c. 4 p. 726. orat. XVIII.: art. rhet. VIII. c. 5 p. 286, IX. c. 12 p. 357, de Thuc. c. 54 p. 949, de Dem. c. 45 p. 1096 — de compos. c. 18 p. 119, de Dem. c. 14 p. 997, c. 31 p. 1050. orat. XIX.: ad Amm. I. c. 10 p. 737 — de Dem. c. 14 p. 996. orat. XX.: ad Amm. I. c. 4 p. 724, de Dem. c. 14 p. 997 et c. 45 p. 1096. orat. XXI.: ad Amm. I. c. 4 p. 726 — de Dem. c. 58 p. 1127. orat. XXII.: ad Amm. I. c. 4 p. 724. orat. XXIII.: ad Amm. I. c. 4 p. 725 — de compos. c. 15 p. 199. orat. XXIV.: ad Amm. I. c. 4 p. 725, de Dem. c. 45 p. 1095 — de Dem. c. 14 p. 997. oratt. XXXVI., XLIII. et XLVIII.: de Dem. c. 13 p. 993. orat. LIV.: de Dem. c. 12 p. 986. orat. LVII.: de Dem. c. 13 p. 993. orat. LXV.: de Din. c. 11 p. 659.

---

mostheni. Praeterea in Dionysium optime conveniunt cum reprehensio Callimachi tum illa verba: *οἱ ἔχοντες πρὸς τὴν κρίσιν τὸ ἀσφαλές*. Itaque non intellexi quomodo fieri potuerit ut Burekhardtus in laud. dissert. p. 35 not. 24 haec mallet Caccilio tribuere; quae facile poterant ad utrumque spectare.

Περὶ Λυσίου.

Quae in jud. de Lys. c. 14 p. 485 Dionysius habet verba: *ἰδίαν περὶ τοῦ ἥτιτος συντατιόμενος πραγματείαν ἐν ἧ τὰ ἴ ἄλλα δι-
λωθήσεται μοι καὶ τίτες εἰσὶν αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι τὴν ἀκριβείαν ἐν
ἐκείνοις καὶ περὶ τοῦδ' ἀποδοῦναι πειράσομαι τοῦ λόγου* et c. 12
p. 481: *ἔλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων ἐτέρωθι δηλωθήσεται διὰ πλείονων*, haec
satis probant, id quod recte vidit Blassius de script. p. 15, Diony-
sium tum temporis libellum scripturum fuisse de Lysiae orationibus
genuinis spuris, qualem de Demosthene et de Dinarcho scripsit.
Compositum vere esse librum docet Pseudoplutarchus.

Fragm. XIII. vit. X. orr. p. 836 A.

*φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τετρακόσιοι εἰκοσιπέντε, τούτων γνήσιους
φασὶν οἱ περὶ Λιονύσιον καὶ Κακίλιον εἶναι διακοσίους τριάκοντα, ἐν
οἷς δις μόνον ἠτιῆσθαι λέγεται. ἐστὶ δ' αὐτοῦ καὶ ὁ ὑπὲρ τοῦ ψηφί-
σματος ὃ ἐγράψατο Ἀρχῖνος τὴν πολιτείαν αὐτοῦ περιελών καὶ κατὰ
τῶν τριάκοντα ἕτερος. ἐγένετο δὲ πιθανότατος καὶ βραχύτατος τοῖς
ιδίαις τοὺς πολλοὺς λόγους ἐκδούς. εἰς δ' αὐτῶ καὶ τέχνη ἥτορκαὶ
πεποιμένα καὶ διηγηροῖα ἐπιστολαὶ τε καὶ ἐγκώμια καὶ ἐπιτάφιοι καὶ
ἐρωτικοὶ καὶ Σωκράτους ἀπολογία ἐστοχασμένη τῶν δικαστῶν. δοκεῖ δὲ
κατὰ τὴν λέξιν εὐκολος εἶναι δυσμίμητος ὢν.*¹⁾

Ceterum pro genuinis Lysiae orationibus Dionysius habuit
judicavitque has:

Ὀλυμπιακόν orat. XXXIII., fragm. legitur de Lys. c. 29 p. 519.

Περὶ τοῦ μὴ καταλῦσαι τὴν πάτριον πολιτείαν Ἀθήρησι orat.
XXXIV. fragm.: de Lys. c. 32 p. 526.

Κατὰ Τιτίδος orat. fragm.: de Dem. c. 11 p. 983.

Ἐπὲρ Φερενίκου περὶ τοῦ Ἀνδροκλείδου κλήρου prooem.: de Isaeo
c. 6 p. 594.

¹⁾ Continet hoc fragmentum Caeciliania mixta cum Dionysianis, quae
utique diligenter nunc non possumus discernere. Maxime Dionysii viden-
tur esse quae Pseudoplutarchus dicit de genere dicendi, de virtute oratoria
Lysiae. cfr. Burckhardt. Caecil. fragm. p. 29 et seq.

Κατὰ Διογέιτονος orat. pars maxima: de Lys. c. 21 p. 497.
Πρὸς τοὺς Ἰπποκράτους παῖδας orat. prooem.: de Isaeo c. 8
p. 599.

Πρὸς Ἀρχεβιάδην orat. prooem.: de Isaeo c. 10 p. 601.

Ἐρωτικός in Plat. Phaedr. 230 E—234 C. pro Dionysii
scripto nominatur ep. ad Pompejum p. 755.

Ab Lysia auctore abjudicavit Dionysius:

orat. ὑπὲρ Νικίου de Lys. c. 14 p. 485.

oratt.: ὑπὲρ Ἰφικράτους προδοσίας ἀπολογία de Lys. c. 12
p. 479, πρὸς Ἀρμόδιον περὶ Ἰφικράτους δωρεῶν p. 478.

Περὶ Ἰσοκράτους.

Jam Blassius in originem Isocratis orationum inquisivisse
Dionysium recte observavit de script. rhet. p. 16. Idem testan-
tur quae invenimus illius censurae fragmenta duo.

Fragm. XIV. Photius bibl. CCLX.:

ἀνεγνώσθησαν Ἰσοκράτους λόγοι διάφοροι, φέρονται δ' αὐτοῦ τὸν
ἀριθμὸν ἐξήκοντα ὧν ἐκρίθησαν γνήσιοι κατὰ μὲν Διονύσιον ἐπὶ τοῖς
πέντε καὶ εἴκοσι, κατὰ δὲ Καικίλιον ὀκτώ καὶ εἴκοσι. γεγραφέναι δὲ
αὐτὸν τέχνην ἡτοροικὴν λέγουσιν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἕσμεν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιγρα-
φομένην τῷ ὀνόματι.

Vit. X. orr. p. 838 D: φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἐξήκοντα ὧν
εἰσι γνήσιοι κατὰ μὲν Διονύσιον εἰκοσιπέντε, κατὰ δὲ Καικίλιον εἰκοσι-
οκτώ, οἱ δ' ἄλλοι κατεψευσμένοι.

Fragm. XV. Anonym. vit. Isocr. Saupp. oratt. II. p. 5.
vv. 14—19:

τοὺς δὲ δικανικοὺς αὐτοῦ λόγους καὶ οὓς ἔδει ἐν πλήθει λέγειν
λέγεται ὡς ὅτι ἢ δι' ἄλλων ἐπεδείκνυτο ἢ δι' ἑαυτοῦ ὀλίγους. ἄξιον δὲ καὶ
περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶνδρὸς εἰπεῖν. ἦδη μὲν οὖν προφθάσαντες εἵπομεν
ὡς ὅτι ζήλωτής μὲν ἐγένετο τοῦ Γοργίου κατὰ τὸ ὁμοιοκαταληκτικῶδες
καὶ παρισῶδες πλὴν οὐχ ὡσπερ ἐκεῖνος ἀεὶ διὰ τὸ προσηγορῆς, σαφεῖ
δὲ τῇ λέξει κέχρηται καὶ ἡθικῇ καὶ παιδιᾷ, στρογγύλη δὲ οὐκ ἔστιν
οὐδὲ χάριν ἔχουσα ὡσπερ ἡ τοῦ Ἀνσίου. λέγεται γὰρ καὶ τοῦτο ὡς

ὅτι διεφθοροῦντο οὗτοι ἀλλήλοις καὶ ἀντεπαιδευον. συνεχῆς δὲ ἐστὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν, οὐπω γὰρ τελειώσας τὸ νόημα ἄλλο αὐτῷ συμπλέκει ἐνθύμημα. διὰ πολλῶν δ' αὐτοῦ καὶ τὰ προσήμια. εἰ δέ τινες ἐπεισάγουσιν ἄλλους τινὰς λόγους ὡς ὄντας αὐτοῦ, οὐ προςδεκτέον ἐκείνους παρὰ τοὺς φερομένους, εἰσὶ δὲ οἱ ἐπεισφερόμενοι οὗτοι· συμβουλευτικοὶ ἐννέα, περὶ παρασκευῆς ἱππομεδῶν, περὶ αὐτονομίας, Σινωπικός, νησιωτικός, σ'μικτικοὶ τρεῖς· Ἀμφικτυονικός, περὶ τοῦ κατοικισμοῦ Μιλησίοις. ἐπιδεικτικοὶ ἑπτὰ, Κλυταίμνηστρας ἐγκώμιον, Πηλεόλης, Μενεζράτης, ἐπιτάκιος τοῖς ἐν Θυραΐα, Νεοπόλεμος, Παριακός, σπηροζία πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐπιστάτου, περὶ τοῦ ὄρνυος, ἕτερον Τιμοθέου ἐπιτροπικός περὶ τῆς ὕδριας. σύμικτικοὶ πέντε· περὶ φιλοσοφίας, περὶ Πλάτωνος, περὶ ἔριδος, προτρεπτικός, καταδρομῆ σοφιστῶν. λέγεται δὲ ὡς ὅτι καὶ τέχνην ἠητορικὴν ἔγραψε· τῷ δὲ χρόνῳ ἔτυχεν αὐτὴν ἀπολέσθαι. ἐρεῖ δέ τι καὶ πόθεν δῆλον ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει; λέγομεν ὡς ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος συναγαγὼν τέχνας ἠητορικὰς ἐμνήσθη καὶ ταύτης.¹⁾

1) Cum, quaecunque de vita et scimone Isocratis proferuntur ab Anonymo, ex Dionysii scriptis deprompta sint (cfr. iudicium de Isocr. et vett. script. censuram), non audacis videtur esse, si quis conjecerit etiam in afferendis Isocratis orationibus spuriiis Anonymum in manibus habuisse librum, qui etsi non ipse esset Dionysianus, tamen ad auctoritatem Halicarnassensis rediret. Fons enim quidam, quo Anonymus usus est, simillimus debuit esse ei quem habuit Photius: uterque idem de arte Isocratis rhetorica tradit. Jam Photius disertis verbis dicit, quot secundum Dionysium orationes vere Isocratis fuisse censendae sint. Quoniam Anonymus in priore parte quae ad πίνακας pertinet cum Photio consentit — scil. de Isocratis arte rhetorica — ne in recensendis quidem orationibus spuriiis ille ab Photii fonte longe alienus esse potuit. Credo igitur titulis eis quos affert Anonymus servata esse nobis plurimarum earum orationum nomina quae ex Dionysii censura ab Isocrate abjudicandae sunt. At dixerit fortasse quispiam: fac addas ad illas orationes XXV genuinas numerum earum orationum spuriarum quae leguntur apud Anonymum, non jam habes LX orationes, quas vulgo Isocratis nomine ferri monet Photius. Sane, sed verba ipsa illa Anonymi paulo accuratius inspiciamus! Atque dicit: συμβουλευτικοὶ ἐννέα. At orationes deliberativae quas tum singulas affert non sunt vere novem, sed sex: 1. περὶ παρασκευῆς ἱππομεδῶν (ubi cum Sauppio legendum est ἱπποδρόμων), 2. περὶ αὐτονομίας, 3. Σινωπικός, 4. νησιωτικός, 5. Ἀμφικτυονικός, 6. περὶ τοῦ κατοικισμοῦ Μιλησίοις. Deinde: ἐπιδεικτικοὶ ἑπτὰ. At enumerat orationes sex tantum: 1. Κλυ-

Inter Isocratis orationes Dionysius refert:

orat. IV. Panegyricum: de compos. c. 25 p. 208 — verba ex ea afferuntur: de Dem. c. 40 p. 1079. orat. V. Philippum: art. rhet. IX. c. 12 p. 357 de Isocr. c. 6 p. 546.

orat. VI. Archidamum: de Isocr. c. 9 p. 551.

orat. VII. Areopagiticum: de Isocr. c. 6 p. 546 — de compos. c. 23 p. 182 art. rhet. IX. c. 12 p. 357.

orat. VIII. de pace: de Isocr. c. 7 p. 547 — de Dem. c. 17 p. 1001.

orat. XV. *περὶ ἀντιδόσεως*: de Dem. c. 17 p. 1001.

orat. XVII. Trapeziticum: de Isocr. c. 18 p. 578.

Περὶ Ἀνδοκίδου.

Extitisse etiam Andocidearum orationum a Dionysio conscriptam censuram probavit viditque Blassius p. 16.

Fragm. XVI. auctor argumenti ad III. Andoc. orat. quae est de pace cum Lacedaemoniis faciendā habita edit. Blass. p. 65:

Ὁ δὲ Διονύσιος ῥόθρον εἶναι λέγει τὸν λόγον.¹⁾

ταιμνήστρας ἐγκώμιον, 2. Πηνελόπης ἐγκ., 3. Μενελάτης, 4. ἐπιτάφιος τοῖς ἐν Θυραΐα, 5. Νεοπτόλεμος, 6. Παριακός. Tum nullo praemisso alius generis nomine addit: *συνηγορία πρ. τ. ἐπίστ., περὶ τοῦ ὄρτυγος, ἐπὶ Τίμοθεου, ἐπιτροπικός π. τ. ἴδρ.* quarum quattuor orationum tituli ad aliud pertinere quidquam non possunt nisi ad *γένος δικανικόν*, ejus generis orationes aliae praeter illas non leguntur. — Itaque apparet titulos orationum apud Anonymum adeo confusos esse, ut inde nemo quidquam contra nostram conjecturam deducere possit.

C'fr.) Blass. attic. eloquent. p. 319 et Dionysium de Lys. p. 454 B.

Περὶ μιμήσεως.

De imitatione librum sese composuisse Dionysius ipse testatur in epist. ad Pomp. p. 766, ubi item de argumento et dispositione totius operis satis edocemur. Sunt capitis tertii secundum Reiskii editionem verba haec: *Περὶ δὲ Ἡροδότου καὶ Ξενοφώντος ἐβουλήθη μαθεῖν τίνα περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχω καὶ γράψαι με περὶ αὐτῶν ἐβουλήθη. πεποίηκα καὶ τοῦτο εἰς Δημήτριον ὑπομηματισμὸν περὶ μιμήσεως. τούτων ὁ μὲν πρῶτος αὐτὴν περιελληφε τὴν περὶ τῆς μιμήσεως ζήτησιν, ὁ δὲ δεύτερος περὶ τοῦ τίνος ἄνδρας μιμεῖσθαι δεῖ ποιητάς τε καὶ φιλοσόφους ἱστοριογράφους τε καὶ ῥήτορας, ὁ δὲ τρίτος περὶ τοῦ πῶς δεῖ μιμεῖσθαι περὶ τούτου δ' ἀτελής.* Est locus conjecturis satis vexatus, vide Blass. p. 19; inter omnes emendationes unam equidem praeferam, quia videtur sententiae aptissima esse, hanc: *ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν πρὸς Δημήτριον ὑπομηματισμῶν περὶ μιμήσεως.* Sub finem non sequi non possumus Sylburgium scribentem: *οὗτος δ' ἀτελής.* Sed utut haec emendanda sunt, constat verba Dionysii indicare, tertiam partem libri tum temporis non esse absolutam. Alteram hujus commentationis partem continuisse brevem tantum adumbrationem virtutum singularum in antiquis scriptoribus sequendarum, apparet ex ipsius Dionysii verbis tract. de Thuc. p. 810 et sequ.: *καὶ δεδηλωκὼς ἐν ὀλίγοις τίνας ἄς ἕκαστος αὐτῶν εἰσφέρειται πραγματικῶς τε καὶ λεπτικῶς ἀρετῶν . . . συντόμῳ τε καὶ κεφαλαιώδει γραφῇ περιλαβῶν.* Itaque quae in epist. ad Pompejum de praecipuis historicis leguntur eadem continuisse alterum *περὶ μιμήσεως* libri caput recte observat Blassius de script. rhet. p. 19. Epitomen totius quod tractabat Dionysius altero capite argumenti in commentatione cui Sylburgius editor nomen indidit: „*ἀρχαίων κρίσις*“ nobis servatam neque tamen eam a Dionysio confectam esse primus vidit G. Beckerus l. l. p. XVII. not. 9. Quintilianus in conscribendo instit. orat. libro decimo non ea epitome quam nos habemus sed ipsius Dionysii integro libro usus videtur esse.

Fragm. XVII. Anonym. Schol. W. rhett. gr. vol. VII. p. 865:

Διονύσιος μὲν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ μιμήσεως ὀρίζεται τὴν μίμησιν οὕτως· μίμησις ἐστὶν ἐνέργεια διὰ τῶν θεωρημάτων ἐκμαίτομένη τὸ παράδειγμα. 1)

Fragm. XVIII. Syrianus W. rhett. gr. vol. IV. p. 41 codex Venetus:

ἀκολούθως δὲ τῷ θεῷ Πλάτῳ καὶ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος ἐν τῷ πρώτῳ τίτλῳ περὶ μιμήσεώς φησιν, ὅτι τρίτα ταῦτα τὴν ἀρίστην ἡμῶν ἐν τε τοῖς πολιτικοῖς λόγοις ἔξιν καὶ ἐν πάσῃ τέχνῃ τε καὶ ἐπιστήμῃ χορηγήσει φάσις δεξιὰ, μάθησις ἀκριβής, ἄσκησις ἐπίπορος, ἅπερ τὸν Παιωνία τοιοῦτον ἀπειργάσατο.

Fragm. XIX. Anonym. Schol. W. rhett. gr. vol. VII. p. 868 codex Venetus:

ἔτι γε μὴν καὶ Διονύσιος πρὸς τῷ τέλει τοῦ τετάρτου βιβλίου²⁾ τῶν περὶ μιμήσεως περὶ προφαιεσεώς τε καὶ δυνάμεως τῆς περὶ λόγον διεξιῶν ἔφη τῆς μὲν δυνάμεως τὴν κυριωτάτην εἶναι μοῦσαν ἐν τῇ φύσει ἦν οὐκ

1) Eadem tradit Maxim Plan vol. V. p. 440 omitta tantum loci significatione, ubi apud Dionysium haec legantur [ἐν τῷ πρώτῳ περὶ μιμήσεως]. Ceterum conferenda sunt quae idem Dionysius de imitatione docet art. rhet. X. p. 394: *μίμησις γὰρ οὐ χρήσις ἐστὶ τῶν διανοημάτων ἀλλ' ἢ ὁμολογία τῶν καιρῶν, ἐντεχνος μεταχείρισις. καὶ μιμῆται (τις de meo, quod necessarium videtur, addiderim) τὸν Δημοσθένη οὐχ ὅτι Δημοσθενικῶς, καὶ τὸν Πλάτωνα ὁμοίως καὶ τὸν Ὀμηρον. καὶ πᾶσα ἡ μίμησις ὅδε ἔχει· τέχνης ἕλκος καταμαθῶν ἐνθυμημάτων ὁμοιότητα. μακρότερος ὁ περὶ μιμήσεως λόγος ὃν ἀλλαγῇ μεταχειροῦμένηα. Ad rem confer [Cassiod. libr. de rhet.] cap. VII. edit. Halm. p. 501 v. 31 et seq.: „facultas orandi consummatur natura, arte, exercitatione, cui partem quartam adiciunt quidam imitationis, quam nos arti subicimus.“*

2) Nisi errorem statueris scholiastae, aut πρώτου aut τρίτου legendum est; quartus liber non fuit. Nobis hujus fragmenti verba melius hoc loco quasi libri primi reliquiae ascribenda esse videbantur quam extremo loco quasi tertii libri fragmentum. Si quis verba fragm. XVIII. paulo accuratius inspexerit, eum vix puto negare, quae illo quae hoc loco disputantur inter se non aliena esse sed arte cohaerere.

ἐφ' ἡμῶν εἶναι οἷαν ἀξιοῦμεν ἔχειν· τῆς δὲ προαιρέσεως οὐδὲν μέρος ἐστὶν οὐ μὴ τὴν ἐξουσίαν ἡμεῖς ἔχομεν.

Fragm. XX. Maxim. Planud. W. rhett. gr. vol. V. p. 444 seq.:

ἄμεινον δὲ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ Διονυσίῳ ἐπομένους ποιητικὸν μὲν λόγον γάναι τὸν τροπικῆν τε καὶ μεταφορικῆν καὶ διθυραμβώδει συνθήκῃ συντεθειμένον ὅποια ἡ Γοργίου τοῦ ῥήτορος φράσις· πρῶτον γὰρ ἐκεῖνος ὡς φησιν ὁ Διογύσιος ἐν τῷ περὶ μιμήσεως δευτέρῳ τὴν ποιητικὴν καὶ διθυραμβώδη λέξιν εἰς τοὺς πολιτικούς εἰςένεγκε λόγους.

Max. Plan. p. 446: ἔτι γε μὴν ἐν τῷ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτός — scil. Διογύσιος — φησιν ὅτι Γοργίας μὲν τὴν ποιητικὴν ἐρημειαν μετήνεγκεν εἰς λόγους πολιτικούς οὐκ ἀξίων ὁμοιον τὸν ῥήτορα τοῖς ἰδιώταις εἶναι.

Fragm. XXI. Maxim. Plan. W. rhett. gr. vol. V. p. 446:

ἔτι γε μὴν ὁ αὐτός ἐν τῷ αὐτῷ βιβλ. ω¹) τὸ δοκοῦν ἀνεπιτήδευτον εἶναι ἀποίητον ὀνομάζει. καὶ πολὺ κάλλιον ἦν οὕτως ὀνομάσαι τὸ ἀνεπιτήδευτον ἐπειπερ τοῦτο ἐβούλετο δηλῶσαι ἢ ὡς οὐ ποιητικόν· ἐπάγει γὰρ καὶ τὰδε περὶ Ἀυσίου· δοκεῖ γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτετος ὁ τῆς ἐρημείας αὐτοῦ χαρακτήρ καὶ πολλοῖς ἂν καὶ τῶν φιλολόγων παράσχοι δόξαν ὅτι ἀνεπιτηδύτως καὶ οὐ κατὰ τέχνην αὐτομάτως δὲ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται· ἔστι δὲ παντὸς ἔργου μᾶλλον τεχνικοῦ κατεσκευασμένος· πεποιήται γὰρ αὐτοῦ τὸ ἀποίητον καὶ δέδεται τὸ λελυμένον καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει.

Fragm. XXII. Dion. Hal. ep. ad. Pompejum c. III. p. 766 R.:

¹) Scil. in libro secundo commentationis περὶ μιμήσεως; itaque aut error Maximi Planudis statuendus est aut Dionysius putandus se ipse descripsisse, verba enim δοκεῖ γὰρ κτλ. usque ad finem paene prorsus eadem leguntur in jud. de Lys. c. IX. p. 468 R., praeterquam quod codices Dionysiani habent ἀρμονίας pro ἐρημείας, deinde paulo fusius quam Planudes tradit: καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἂν εἰ πᾶσα μὲν τοῖς ἰδιώταις οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβάς περὶ λόγους τοιαύτην τινὰ παράσχοι. Denique apud Dion. in jud. de Lys.: παντὸς μᾶλλον ἔργου et: πεποιήται γὰρ αὐτῷ. — Cum supremis fragmenti verbis conferenda videntur, quae habet Tzetzes Schol. in Hermog. — Anecd. Gr. Oxon. vol. IV. 127, 20 seqq.: περὶ τῆς οὔσης λέγω δὲ καὶ μὴ δοκούσης εἶναι ὅποια ἡ δεινότης ἦν τοῦ ῥήτορος Ἀυσίου, τὸ Δημοσθένους γὰρ δεινὸν κατ' ἔννοιαν ὑπάρχει, δεινότης ἡ Δεινάρχου δὲ γίνεται μόνῃ λέξει.

Περὶ δ' Ἡροδότου καὶ Ξενοφῶντος ἐβουλήθη μαθεῖν τίνα περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχω καὶ γράψαι με περὶ αὐτῶν. 1) Πεποίηκα τοῦτ' ἐν τῇ β' τῶν πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμῶν περὶ μιμήσεως. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος αὐτὴν περιεῖληφε τὴν περὶ τῆς μιμήσεως ζήτησιν· ὁ δὲ δεύτερος περὶ τοῦ τίνας ἀνδρας μιμεῖσθαι δεῖ, ποιητάς τε καὶ φιλοσόφους καὶ 2) ιστοριογράφους καὶ ῥήτορας, ὁ δὲ τρίτος περὶ τοῦ 3) πῶς δεῖ μιμεῖσθαι, οὗτος δ' ἀτελής. Ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ περὶ Ἡροδότου τε καὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος καὶ Φιλίστου καὶ Θεοπόμπου — τούτους γὰρ ἐκκρίνω τοὺς ἀνδρας ὡς 4) εἰς μίμησιν ἐπιτηδαιοτάτους — τάδε γράφω. Εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, περὶ μὲν Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου ταῦτα φρονῶ· πρῶτον ὃ τι καὶ σχεδὸν ἀναγκαϊότατον ἔργον ἀπάντων ἐστὶ τοῖς γράφοσι πάσας 5) ἱστορίας, ὑπόθεσιν ἐκλέξασθαι καλὴν καὶ κεχαρισμένην τοῖς ἀναγνωσομένοις τοῦθ' Ἡρόδοτος κρεῖττόν μοι δοκεῖ πεποιηκῆναι Θουκυδίδου. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ κοινὴν Ἑλληνικῶν τε καὶ βαρβαρικῶν πράξεων ἐξηγήροχεν ἱστορίαν ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων ἐξίτηλα γένηται μήτε ἔργα 6) (μεγάλα τε καὶ θαῦμαστὰ τὰ μὲν Ἕλλησι τὰ δὲ βαρβάροισιν ἀποδεχθέντα ἀκλεῖν γένηται) καθάπερ 7) αὐτὸς εἶρηκε. Τὸ γὰρ αὐτὸ προσίμιόν τε [καὶ ἀρχή] 8) καὶ τέλος ἐστὶ τῆς ἱστορίας. Ὁ δὲ Θουκυδίδης πόλεμον ἓνα γράφει καὶ τοῦτον οὔτε καλὸν οὔτ' εὐτυχῆ· ὁ δὲ μάλιστα μὲν ὄφειλε μὴ γενέσθαι· εἰ δὲ μὴ, σιωπῆ

1) Codd. habent: αὐτῶν ἐβουλήθη πεποίηκα καὶ τοῦτο εἰς Δημήτριον ὑπομνηματισμόν. Herwerdenius ante ἐβουλήθη inseruit ὁ δὲ, nos cum Kruegero expunximus ἐβουλήθη, sequentia verba Herwerdenius sic correxit: ποιήκακα κατὰ τοῖς πρὸς Δημήτρ. ὑπομνηματισμοῖς.

2) καὶ secutus Herwerdenium addidi.

3) περὶ τοῦ abesse mavult Herwerdenius.

4) ὡς conjecit Reiskius addendum esse, in textum recepimus cum Herwerdenio.

5) πάσας inserit teste Herwerdenio, qui codices denuo contulit vel primus inspexit, codex optimae notae Ambrosianus.

6) Vulgo τὰ ἔργα, id quod neque Herodotus habet neque Ambrosianus (Herw.).

7) Vulgo καὶ ἄπειρ, quod retinuit cum Reiskio Kruegerus, καθάπερ recte scripsit jam Sylburgius.

8) καὶ ἀρχή uncis inclusit Herw., quem quin sequi debeam non dubito.

καὶ λήθη παραδοθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιγιγνομένων ἡγροῆσθαι. Ὅτι δὲ πονηρῶν εἴληφεν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτός γε τοῦτο ποιῆ φανερόν ἐν τῷ προοίμῳ. „Πόλεις τε γὰρ δι' αὐτὸν ἐξερημωθῆναι φησιν Ἑλληνίδας πολλὰς, τὰς μὲν ὑπὸ βαρβάρων τὰς δ' ὑπὸ σφᾶν αὐτῶν, καὶ φυγὰς καὶ φόρους¹⁾ ἀνθρώπων, ὅσους οὕτω πρότερον γενέσθαι, σεισμούς τε καὶ ἀχμοὺς καὶ νόσους καὶ ἄλλας πολλὰς συμφορὰς.“ ὥστε τοὺς ἀναγνόντας τὸ προοίμιον ἡλλοτριῶσθαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, Ἑλληνικῶν κακῶν μέλλοντας ἀκοίειν. Ὅσῳ δὲ κρείττων ἢ τὰ θαυμαστά ἔργα δηλοῦσ' Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων γραφῇ τῆς τὰ οἰκτρὰ καὶ δεινὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων διαγγελούσης, τοσούτῳ φρονιμώτερος Ἡρόδοτος Θουκυδίδου κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὅτι δι' ἀνάγκην ἦλθεν ἐπὶ ταύτην τὴν γραφὴν ἐπιστάμενος (μὲν)²⁾ ἐκεῖνα καλλίω βουλόμενος δὲ μὴ ταῦθ' ἐτέροις γράφειν· πᾶν γὰρ τούναντιον, ἐν τῷ προοίμῳ διασύρων τὰ παλαιὰ ἔργα, μέγιστα³⁾ καὶ θαυμασιώτατα τὰ καθ' αὐτὸν ἐπιτελεσθέντα φησὶν εἶναι καὶ φανερός ἐστι ταῦθ' ἕκων προελόμενος. Οὐ μὴν Ἡρόδοτός γε τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων γενομένων Ἑλληνικοῦ τε καὶ Χάρωνος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν προεκδεδικότων οὐκ ἀπειράπετο, ἀλλ' ἐπίστευσεν αὐτῷ⁴⁾ κρείττον τι ἐξοίσειν ὅπερ καὶ πεποιήμεν.

Δεύτερόν ἐστι τῆς ἱστορικῆς πραγματείας ἔργον γινῶναι, πόθεν τ' ἄρξασθαι καὶ μεχρὶ τοῦ προελθεῖν δεῖ. Φαίνεται δὴ καὶ τούτῳ⁵⁾ Θουκυδίδου πολὺ Ἡρόδοτος φρονιμώτερος,⁶⁾ ἄρχεται τ' ἀφ' ἧς αἰτίας ἤρξατο πρῶτον κακῶς ποιεῖν τοὺς Ἕλληνας οἱ βάρβαροι καὶ προελθῶν εἰς τὴν τῶν βαρβάρων κόλασιν καὶ τιμωρίαν λήγει. Ὁ δὲ Θουκυδίδης ἀρχὴν μὲν ἐποιήσατο ἀφ' οὗ⁷⁾ ἤρξατο κακῶς πράττειν τὸ Ἑλληνικόν, ὅπερ Ἑλλήν

¹⁾ Ambrosianus: φυγάδας καὶ φθόρους (Herw.).

²⁾ Addidit Herwerden μὲν ὄντ', sed ὄντα non utique necessarium esse docet Kruegerus grammaticus §. 55, 4, 4.

³⁾ Ipsum prooemium Thucydidis nos docet scribendum esse non κάλλιστα quod voluit Herwerdenius, sed mutandam esse vulgatam scripturam μάλιστα in μέγιστα.

⁴⁾ αὐτῷ habet Ambrosianus, vulgo legitur αὐτῶν (Herw.).

⁵⁾ Addit injuria de suo Herwerdenius ὄν, quod per se non opus est neque hunc locum tenere posse videtur.

⁶⁾ Inserit Herw. ὅς, quod superfluum est.

⁷⁾ Debetur Kruegero, vulgo ἀφ' ἧς (Herw.).

ὄντα καὶ Ἀθηναῖον¹⁾ οὐκ ἔδει ποιεῖν καὶ ταῦτ' οὐ τῶν ἀπερομιμένων ὄντα, ἀλλ' ὧν ἐν πρώτοις ἤγον Ἀθηναῖοι στρατηγιῶν τε καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν ἀξιούντες· καὶ οὕτω γε²⁾ φθονερῶς, ὥστε καὶ τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ τὰς φανεράς³⁾ αἰτίας τοῦ πολέμου περιάπτειν ἐτέραις ἔχοντα πολλὰς ἀφορμαῖς περιάψαι τὰς αἰτίας.⁴⁾ Καίτοι ἀρξασθαί γ' ἔδει τῆς διηγήσεως μὴ ἀπὸ τῶν Κερκυραϊκῶν ἀλλ' ἀπὸ τῶν κρατίστων τῆς πατρίδος ἔργων ἢ μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον εὐθὺς ἔπραξαν ὧν ὕστερον κὰν ἀνεπιτηδείῳ⁵⁾ τόπῳ μνήμην ἐποιήσατο φανῶς πως καὶ ἐξ⁶⁾ ἐπιδρομῆς· διελθόντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῆς εὐνοίας ὡς ἄνδρα φιλόπολιν ἔπειτ' ἐπενεργεῖν, ὅτι τούτων φθόβῳ καὶ δέει προελθόντες⁷⁾ Λακεδαιμόνιοι προφάσεις ὑποθέντες ἐτέρας ἤλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον· καὶ τότε λέγειν τὰ Κερκυραϊκὰ καὶ τὸ κατὰ Μεγαρέων ψήφισμα, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο λέγειν⁸⁾ ἐβούλετο. Τὸ δὲ τέλος ἔτι πλείονος ἁμαρτίας ἐστὶ πλήρες·⁹⁾ καίπερ γὰρ λέγων ὅτι παντὶ τῷ πολέμῳ παρεγένετο καὶ πάντα δηλώσειν ὑποσχόμενος, εἰς τὴν ναυμαχίαν τελευτᾷ τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα γεγενημένην Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων,¹⁰⁾ ἢ συνέβη κατ' ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεῦτερον. Κρεῖττον δ' ἦν¹¹⁾ διεξελθόντα πάντα¹²⁾ τελευτήν ποιήσασθαι τῆς ἱστορίας τὴν Θανμασιωτίτην καὶ μάλιστα τοῖς ἀκούουσι κεχαρισμένην,

1) καὶ Ἀθηναῖον turpe emblemata est Herwerdenio, nobis propter sequentia: καὶ ταῦτ' οὐ τῶν ἀπερομιμένων ὄντα illa duo vocabula non videntur delenda esse.

2) Sic Reiskius pro vulgata οὕτε, φθονερῶς reposuit de conjectura pro φανερῶς Herwerdenius.

3) Deleri vult Herw., conferendus est Thuc. I, cap. 23, quo nixus loco recte retinuit Kruegerus vulgatam.

4) Herw. mavult αὐτὰς.

5) Vulgo: ἐπιτηδείῳ, correxit Kruegerus.

6) Male Herw. καὶ. Kruegeri gramm. §. 13, 7, 6.

7) Herw. mutavit vix suo jure προαχθέντες.

8) Delevit Herwerdenius.

9) Vulgo: τὰ δὲ τέλη πλείονος ἁμαρτίας πλήρη, quae verba correxit Reiskius.

10) Ἀθ. καὶ Πελοπ. deleri vult Herwerdenius, fortasse sic legendum est: γεγενημένην, ἢ συνέβη κατ' ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεῦτερον Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων πολεμοῦντων. (?)

11) Injuria inserit Herw. ἄν.

12) Ita Ambrosianus; vulgo: τὰ πάντα.

τὴν κάθοδον τῶν φυγίδων τῶν ἀπὸ Φυλῆς ἀφ' οὗ¹⁾ ἡ πόλις ἀρξάμενη τὴν ἐλευθερίαν ἐκομίσατο.

Τρίτον ἐστὶν ἀνδρὸς ἱστορικοῦ (σκοπεῖν)²⁾ τίνα τε δεῖ παραλαβεῖν ἐπὶ τὴν γραφὴν πράγματα καὶ τίνα παραλιπεῖν. Δοκεῖ δὴ μοι κἂν τοῦτο λείπεσθαι Θουκυδίδης. Συνειδὼς γὰρ Ἡρόδοτος, ὅτι πᾶσα μῆκος ἔχουσ' ἀξιόλογόν τι³⁾ διήγησις, ἂν μὲν ἀναπαύσεις τινὰς λαμβάνη, τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροωμένων ἠδέως διατίθῃσιν, ἐὰν δ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένῃ πραγμάτων, κἂν τὰ μάλιστα ἐπιτυγχάνηται,⁴⁾ λυπεῖ τὴν ἀκοήν τῷ κόσμῳ, ποικίλην ἐβουλήθη ποιῆσαι τὴν γραφὴν, Ὀμήρου ζηλωτὴς γενόμενος. Καὶ γὰρ τὸ βιβλίον ἦν αὐτοῦ λάβωμεν, μέχρι τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς ἀγόμεθα, καὶ αἰεὶ τὸ πλεον ἐπιζητοῦμεν. Θουκυδίδης δὲ πόλεμον ἕνα [καὶ τινος]⁵⁾ ἀπνευστὶ διεξέρχεται μάχας ἐπὶ μάχαις καὶ παρασκευὰς ἐπὶ παρασκευαῖς καὶ λόγους ἐπὶ λόγοις συντιθεῖς, ὥστε μοχθεῖν τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροωμένων. Κόρον δ' ἔχει, φησὶν ὁ Πίνδαρος, καὶ μέλι καὶ τὰ τέσπ' ἀνθ' ἀφροδίσια.⁶⁾ Ὁ δὲ δὴ λέγω,⁷⁾ κἀκείνος ἐνεθυμήθη, ὡς ἦδ' ἤδ' ἔν' ἐν ἱστορικαῖς γραφαῖς μεταβολὴ καὶ τὸ ποικίλον· καὶ τοῦτ' ἐν δὴ ἢ τρισὶ τόποις ἐποίησεν ἐπὶ τε τῆς Ὀδρυσῶν ἀρχῆς δι' ἧς αἰτίας ἐγένετο μεγάλη, κατὰ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων.

Μετὰ τοῦτ' ἔργον ἐστὶν ἱστορικοῦ διελέσθαι τε καὶ τάξαι τῶν δηλουμένων ἕκαστον ἐν ᾧ δεῖ τότῃ. Πῶς οὖν ἐκότερος διαριεῖται τε καὶ τάττει⁸⁾ τὰ λεγόμενα; Θουκυδίδης μὲν τοῖς χρόνοις ἀκολουθῶν,

¹⁾ Vulgo: ἀφ' οὗ, Reiskius: ἀφ' ἧς, ego praetulerim ἀφ' οὗ.

²⁾ σκοπεῖν, quod deest in codicibus, supplendum esse vidit jam Reiskius, ἔργον addit Herwerdenius, quod nobis non necessarium videtur esse.

³⁾ Codd.: ἀπὸ λόγου, quod ne nobis quidem ferri posse videtur. Herwerdenius scripsit πολλὸν, nos proponimus ἀξιόλογόν τι.

⁴⁾ Herwerdenius conjicit: κἂν τὰλλα μάλιστα ἐπιτυγχάνηται.

⁵⁾ Reiskius conjecit: καὶ καινὰς αἰεὶ τινος ἀπνευστί. nos secuti sumus Herwerdenium, qui uncis inclusit ea verba; „vocabulary adiciunt sunt varia lectio leviter corrupta ex καὶ τινος, quae olim adscripta fuerit ad ἕνα vel superscripta, mox vero, ut fit, textui se insinuarit.“

⁶⁾ Pindari verba scripsi ut leguntur nunc Neme. Od. VII. v. 78. praeeunte Herwerdenio.

⁷⁾ Recepi conjecturam Herw., codd.: ἦδη δ' ἐγὼ κἀκείνο ἐνεθυμήθη.

⁸⁾ Habent codices; Herwerdenius mavult διατάττων.

Ἡρόδοτος δὲ ταῖς περιοχαῖς τῶν πραγμάτων· καὶ γίγνεται Θουκυδίδης μὲν ἀσαφής καὶ δυσπαρακολούθητος· πολλῶν γὰρ κατὰ ταῦτ' ἄερος ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χειμῶνα ¹⁾ γιγνομένων ἐν διαφόροις, ὡς εἰκός, τόποις ἡμιτελεῖς τὰς πρώτας πράξεις καταλιπὼν ἑτέρων ἄπτεται [τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἄερος ἢ χειμῶνα γιγνομένων]. ²⁾ Πλανώμεθα δὴ, καθάπερ εἰκός, καὶ δυσκόλως τοῖς δηλουμένοις παρακολουθοῦμεν ταυρατομένης τῆς διαροίας. Ἡρόδοτος δ' ἀπὸ τῆς Ἀυδῶν βασιλείας ἀρξάμενος καὶ μέχρι τῆς Κροίσου καταβάς, ἐπὶ Κῦρον εὐθέως τὸν καταλύσαντα τὴν Κροίσου ἀρχὴν μεταβαίνει, Αἰγυπτίων τ' ἀρχεται διηγημάτων καὶ Σκυθικῶν καὶ Αἰθιοκῶν, τὰ μὲν ὡς ἀκόλουθα δηλῶν, τὰ δ' ὡς ἐπιζητούμενα προσαναλαμβάνων ³⁾ τὰ δ' ὡς χαριεστέραν ποιήσοντα τὴν διήγησιν ἐπιειάγων· διεξελθὼν τε πράξεις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔτεσιν ὁμοῦ διακοσίοις καὶ εἴκοσι γενομένας ἐν ταῖς τρισὶν ἡπείροις καὶ παραγράφας τῆς Ξέρξου φυγῆς τὴν ἱστορίαν οὐ διέσπασε τὴν διήγησιν, ἀλλὰ συμβέβηκε τῷ μὲν μίαν ὑπόθεσιν λαβόντι πολλὰ ποιῆσαι μέρη τὸ ἐν σῶμα, τῷ δὲ τὰς πολλὰς καὶ οὐδὲν εἰκνίας ⁴⁾ ὑποθέσεις προελομένου σύμφωνον ἐν σῶμα πεποιχέναι.

Μιᾶς δ' ἰδέας ἔτι μνησθήσομαι ⁵⁾ πραγματικῆς ἣν οὐδεμίαν τῶν προειρημένων ἦτιον ἐν ἀπάσαις ἱστορίαις ζητοῦμεν, τὴν αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως διάθεσιν ἣ κέχρηται πρὸς τὰ πρόγματα, περὶ ὧν γράφει. Ἡ μὲν (οὖν) ⁶⁾ Ἡροδότου διάθεσις ἐν ἅπασιν ἐπιεικῆς καὶ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς συνηδομένη τοῖς δὲ κακοῖς συναλγοῦσα· ἡ δὲ Θουκυδίδου ἀνθέκαστος τις καὶ πικρὰ καὶ τῇ παιγνίδι τῆς φυγῆς μνησικακοῦσα. Τὰ μὲν γὰρ ἀμαρτήματ' ⁷⁾ ἐπεξέχεται καὶ μάλ' ἀκριβῶς, τῶν δὲ κατὰ νοῦν κερω-

1) Vulgo: καὶ χειμῶνα, ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χειμῶνα scripsit Herwerdenius.

2) Etiam nobis male repeti videntur τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ κτλ. quae uncinis sepsit Herwerdenius.

3) τὰ δ' ὡς — προσαναλαμβάνων primus Herwerdenius ex Ambrosiano codice addidit.

4) Inserit, quod non opus est, ἀλλήλων Herwerdenius.

5) Codd.: ἐπιμνησθήσομαι, Herwerdenius: ἐτ' ἐπιμνησθήσομαι, nobis sufficiunt, quae jam Sylburgius recte scripsit.

6) οὖν obsecutus Reiskio addidit Herw.

7) Herw. αὐτῆς excidisse hoc loco opinatur.

ρηκότων ἢ καθάπαξ οὐ μέμνηται ἢ ὥσπερ ἠναγκασμένος. 1) Καὶ κατὰ μὲν τὸν πραγματικὸν τύπον ἤτιων ἐστὶν Ἡροδότου διὰ ταῦτα Θουκυδίδης· κατὰ δὲ τὸν λεκτικὸν τὰ μὲν ἤτιων τὰ δὲ κρείττων τὰ δ' ἴσος. Ἐρῶ δὲ καὶ περὶ τούτων, ὡς ὑπέλιθα.

Πρώτη τῶν ἀρετῶν γένοίτ' ἂν, ἥς χωρὶς οὐδὲν τῶν ἄλλων τῶν περὶ τοὺς λόγους ὄφελος τίς ἢ ἡ 2) καθαρὰ τοῖς ὀνόμασι καὶ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα σάξουσα διάλεκτος; Ταύτην ἀκριβοῦσιν ἀμφοτέροι. Ἡροδότος τε γὰρ τῆς Ἰάδος ἄριστος κανὼν· Θουκυδίδης τε τῆς Ἀτθίδος. 3) † † † Τρίτην ἔχει χώραν ἢ καλουμένη συντομία· ἐν ταύτῃ δοκεῖ προεχεῖν Ἡροδότου Θουκυδίδης. Καίτοι λέγοι τις ἂν ὡς μετὰ (μὲν) 4) τοῦ σαφοῦς ἐξεταζόμενον ἡδὺ φαίνεται τὸ βραχύ, εἰ δ' ἀπολείποιο τοῦτου, πικρόν. Ἀλλὰ μὴδὲν γ' (ἤτιων) 5) ἔστω παρὰ τοῦτο. Ἐνάργεια μετὰ ταῦτα τέτακται πρώτη τῶν ἐπιθέτων ἀρετῶν. Ἰκανῶς ἐν ταύτῃ κατορθοῦσιν ἀμφοτέροι. Μετὰ ταύτην συνίσταται ἀρετὴν ἢ τῶν ἡθῶν τε καὶ παθῶν μίμησις. Διήρηται τὴν ἀρετὴν ταύτην οἱ συγγραφεῖς. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὰ πάθη δηλῶσαι κρείττων, Ἡρόδοτος δὲ τὰ [γ'] 6) ἡθῶν παραστήσαι δεινότερος. Μετὰ ταῦθ' αἱ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐκφαίνουσαι τῆς κατασκευῆς ἀρεταί. Ἴσοι κὰν ταύταις οἱ συγγραφεῖς. Ἐπονται ταύταις αἱ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸν τόνον καὶ τὰς ὁμοιοτρόπους δυνάμεις τῆς φράσεως περιέχουσαι. Κρείττων ἐν (μὲν) 7) ταύταις Ἡροδότου Θουκυδίδης, ἡδονὴν δὲ καὶ πειθῶ καὶ τέρψιν καὶ τὰς ὁμοιογενεῖς ἀρετὰς εἰσφέρειται μακροῦ Θουκυδίδου κρείττονας Ἡρόδοτος. Τῆς δὲ φράσεως τῶν ὀνομάτων 8) τὸ μὲν κατὰ φύσιν Ἡρόδοτος ἐξήλωκε, τὸ δὲ δεινὸν Θουκυδίδης [ὁμοειδῆς πᾶς ὧν]. 9) Ἐν λόγοις ἀρετῶν ἢ κριωτάτῃ τὸ πρόπον. Ταύτην Ἡρόδοτος ἀκριβοῦ μᾶλλον ἢ Θουκυδίδης.

1) Codices habent ἠναγκασμένος, quod correxit Reiskius.

2) Codices habent τίς ἢ; ἢ κτλ. Nos secuti sumus Kruegerum collatis verbis Dionysii epist. ad Amm. I. p. 748.

3) Lacunam hoc loco statuendam esse jam vidit Sylburgius.

4) Inserui cum Herwerdenio.

5) Addidi cum Herwerdenio ἤτιων.

6) Delendum videtur (H.).

7) Addidit Herwerdenius.

8) Fortasse scribendum est: τῆς δὲ συνθέσεως τῶν ὀνομάτων.

9) Turpe emblemata Herwerdenio et nobis.

Ὅμοειδής γὰρ οὗτος ἐν πᾶσι καὶ ταῖς δημιουργοῖσι μᾶλλον ἢ ταῖς διηγήσειν.
 † † † 1) Ἐμοὶ μέντοι καὶ τῷ φιλότατῳ Καικιλίῳ δοκεῖ τὰνθυμήματ'
 αὐτοῦ μάλιστα γὰρ καὶ ζηλωσάσαι Δημοσθένους. Ἴνα δὲ συνελὼν εἶπω
 καλαὶ μὲν αἱ ποιήσεις ἀμφοτέρω· οὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθεῖην ποιήσεις αὐτὰς
 λέγων· διαφέρουσι δὲ κατὰ τοῦτο μάλιστα ἁλλήλων, ὅτι τὸ μὲν Ἡρο-
 δότου κάλλος ἰλαρόν ἐστι, φοβερόν δὲ τὸ Θουκυδίδου. Ἀπόχρη ταῦτ'
 εἰρησθαι περὶ τούτων τῶν συγγραφέων, πολλῶν καὶ ἄλλων ἐνότιων
 λέγεσθαι περὶ ὧν καὶ ἕτερος ἔσται καιρός.

Caput. IV. Ξενοφῶν δὲ καὶ Φίλιστος οἱ τούτοις ἐπακμάσαντες
 οὔτε φύσεις ὁμοίας εἶχον οὔτε προαιρέσεις. Ξενοφῶν μὲν γὰρ Ἡρο-
 δότου ζηλωτὴς ἐγένετο κατ' ἀμφοτέρους τοὺς χαρακτῆρας τὸν τε πραγ-
 ματικὸν καὶ τὸν λεκτικόν. Πρῶτον μὲν γὰρ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἱστοριῶν
 ἐξελέξατο καλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀνδρὶ φιλοσόφῳ προσηγούσας,
 τὴν τε Κύρου παιδείαν, εἰκόνα βασιλείως ἀγαθοῦ καὶ εὐδαιμονος, καὶ
 τὴν Ἀναβασιν τοῦ νεωτέρου Κύρου, ἧ καὶ αὐτὸς συναρέβη, μέγιστον
 ἐγκώμιον ἔχουσαν τῶν συστρατευσασμένων Ἑλλήνων· καὶ τρίτην ἐτι τὴν
 Ἑλληνικὴν ἣν κατέλιπεν ἀτελῆ Θουκυδίδης, ἐν 2) ἧ καταλύονται 3) οἱ
 τριακοντα καὶ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων, 3) ἃ Λακεδαιμόνιοι καθεῖλον,
 αὐθις ἀνίστανται. 4)

Οὐ μόνον δὲ τῶν ὑποθέσεων χάριν ἄξιός ἐπαινεῖσθαι [ζηλωτὴς
 Ἡροδότου γενόμενος], ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας. Ταῖς τε γὰρ ἀρχαῖς
 αὐτῶν ταῖς πρῆπτωδεστίαις κέχρηται καὶ τελεντὰς ἐκάστη τὰς ἐπιτηδειο-
 τάτας ἀποδέδωκε· μεμέριξέ τε καλῶς καὶ τέταχε 5) καὶ πεποίκικε τὴν
 γραφὴν· ἥθός τ' ἐπιδεικνύται θεοσεβὲς καὶ δίκαιον καὶ καρτερικὸν καὶ
 εὐπετὲς ἀπάσαις τε συλλήβδην κεκοσμημένον ἀρεταῖς. Καὶ ὁ μὲν πραγ-
 ματικὸς τύπος αὐτῷ τοιοῦτος.

Ὁ δὲ λεκτικὸς πῆ μὲν ὅμοιος Ἡροδότου πῆ δ' ἐνδεέστερος. Καθα-
 ρὸς μὲν γὰρ τοῖς ὀνόμασι ἱκανῶς καὶ σαφῆς καθάπερ ἐκεῖνος. Ἐκλέγει

1) Lacunam jam sensit Reiskius.

2) Ante ἐν codices habent καὶ, quod transposuit post Θουκυδίδου voca-
 bulum Herwerdenius, uncis inclusit Kruegerus.

3) Codices habent Ἀθηναίων.

4) Reposuit ἀνίσταται singularem numerum Herwerdenius.

5) De conjectura Herwerdenius scripsit διατέταχε.

δ' ὀνόματα συνηθῆ τε καὶ προσωνυ τοῖς πράγμασι καὶ συντίθησιν αὐτὰ ἡδέως πάνυ καὶ κεχαρισμένως οὐχ ἥττον Ἡροδότου. Ὑψος δὲ καὶ κάλλος καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ λεγόμενον ἰδίως πλάσμα ἱστορικὸν Ἡρόδοτος ἔχει. Οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἴσχυσε τοῦτο παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀλλὰ καὶ ποτε διεγείραι βουληθῆ¹⁾ τὴν φράσιν, ὀλίγον ἐμπνεύσας ὡσπερ ἀπόγειος αὔρα ταχέως σβέννυται. Μικρότερος γὰρ γίγνεται τοῦ δέοντος ἐν πολλοῖς καὶ τοῦ πρέποντος (καὶ) οὐχ ὡς Ἡρόδοτος ἐφάπτεται τῶν προσώπων εὐτυχῶς, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ὀλιγόφρος ἐστὶν ἂν τις ὀρθῶς σκοπῆ.

Caput. V. Φίλιστος δὲ Θουκυδίδη μᾶλλον ἂν²⁾ δόξειεν εἰκέναι καὶ κατ' ἐκεῖνον κοσμεῖσθαι τὸν χαρακτήρα. Οὔτε³⁾ γὰρ ὑπόθεσιν εἰληφε πολυφωελῆ καὶ κοινῆν, ὡσπερ Θουκυδίδης· ἀλλὰ μίαν καὶ ταύτην τοπικῆν· διήρηκε δ' αὐτὴν εἰς γραφὰς δύο, περὶ Σικελίας μὲν τὴν προτέραν ἐπιγράφων, περὶ Διονυσίου δὲ τὴν ὑστέραν. Ἔστι δὲ μία· καὶ τοῦτο γροῖς ἂν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς Σικελικῆς. Τάξιν δ' οὐ τὴν κρατίστην ἀποδέδωκε τοῖς δηλομένοις, ἀλλὰ δυσεπαρακολούθητον χεῖρον τῆς Θουκυδίδου. Καὶ πράγματ' ἔξωθεν οὐ βούλεται παραλαμβάνειν ὡσπερ οὐδὲ Θουκυδίδης, ἀλλ' ἐστὶν ὁμοειδής. Ἡθὸς τε κολακικὸν καὶ φιλοτύραννον ἐμφαίνει καὶ ταπεινὸν καὶ μικρολόγον. Τῆς δὲ λέξεως, ἧς Θουκυδίδης κέρχεται, τὸ μὲν σημειῶδες καὶ περιέργον πέφυκε, τὸ δὲ στοργγγύλον καὶ μικρὸν καὶ ἐνθυμηματικὸν ἀπομέμακται.⁴⁾ Τῆς μέντοι καλλιλογίας τῆς ἐκεῖνου καὶ τοῦ πλοῦτου τῶν ἐνθυμημάτων παρὰ⁵⁾ πολὺ ὑστερεῖ· οὐ μόνον δὲ τούτοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς σχηματισμούς. Ἡ μὲν γὰρ πλήρης σχημάτων καὶ οὐδὲν οἶμαι περὶ τῶν φανερῶν ἐπιπλέον δεῖν λέγειν, ἧ δὲ Φίλιστου φράσις ὁμοειδής· πᾶσα δεινῶς καὶ ἀσχημάτιστος ἐστὶ, καὶ πολλὰς εὔροι τις ἂν περιόδους ὁμοίως ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζομένης, οἷον ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας τῶν περὶ Σικελίας· „Συρακόσιοι δὲ παραλαβόντες Μεγαρεῖς καὶ Ἐνναίους, Καμαριναῖοι δὲ Σικελούς· καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους πλὴν Γελῶν ἀθροίσαντες — Γελῶσι δὲ Συρακοσίοις οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν — Συρακόσιοι δὲ τυραννόμενοι Καμαριναῖους

¹⁾ Vulgo βουληθελή soloece (H.).

²⁾ Jure suo Herwerdenius addidit inuitis codicibus particulam ἂν.

³⁾ Codicum scripturam οὔτε correxit H. in οὐ.

⁴⁾ Codices: μέμικται, cfr. de vet. scrip. t. cens. p. 427.

⁵⁾ Codices: κατὰ πολὺ, mutavit Herwerdenius.

τὸν Ὑρμινὸν διαβάνας“ . . . Ταῦτα δ' ἀηδὴ πάνν ὄντ' ἐμοὶ φαίνεται. Μικρὸς δὲ περὶ πᾶσαν ἰδέαν ἐστὶ καὶ ἀτελής, ἐάν τε πολιορκίας διηγῆται, ἐάν τ' οἰκισμοὺς, ἐάν τ' ἐπαίνοους, ἐάν τε ψόγους διαπορένηται· ἀλλ' οὐδὲ τοῖς μεγέθεισι τῶν ἀνδρῶν συνεξιῶν τοὺς λόγους ψοφοδεῶς αὐτοὺς δημηγοροῦντας¹⁾ καὶ ἐλλείποντας τῆς κατὰ τὰς προαιρέσεις δυνάμεως ὁμοίως ἅπαντας ποιεῖ. Εὐστομίαν δὲ τινα φυσικὴν εἰσφέρεται κατὰ τὴν ἐρμηνεϊαν, καὶ σύνεσιν ἐπιτευκτικὴν τοῦ μετρίου. Πρὸς δὲ τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας ἐπιτηδείοτερος Θουκυδίδου.

Cap. VI. Θεόπομπος δ' ὁ²⁾ Χῖος ἐπιφανέστατος πάντων τῶν Ἰσοκράτους μαθητῶν γενόμενος καὶ πολλοὺς μὲν πανηγυρικοὺς, πολλοὺς δὲ συμβουλευτικοὺς συνταξάμενος λόγους, ἐπιστολάς τε τὰς Χιακὰς³⁾ ἐπιγραφομένους καὶ ὑποθήκας ἄλλας, λόγου δ' ἀξίαν ἱστορίαν πεπραγματευμένους, ἀξίος ἐστὶν ἐπαινεῖσθαι πρῶτον μὲν τῆς ὑποθέσεως τῶν ἱστοριῶν· καλαὶ γὰρ ἀμφότεραι, ἡ μὲν τὰ λοιπὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου περιέχουσα, ἡ δὲ τὰ Φιλίππῳ πεπραγμένα· ἔπειτα δὲ τῆς οἰκονομίας· ἀμφότεραι γὰρ εἰσιν εὐπαρακολούθητοι καὶ σαφεῖς· μάλιστα δὲ τῆς ἐπιμελείας τε καὶ φιλοπονίας τῆς κατὰ τὴν συγγραφὴν· δηλὸς γὰρ ἐστὶν εἰ καὶ μηδὲν ἔγραψε⁴⁾ πλείστην μὲν παρασκευὴν εἰς ταῦτα παρεσκευασμένος μεγίστας δὲ δαπάνας εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν τετελεκώς, καὶ πρὸς τούτοις πολλῶν μὲν αὐτόπτης γεγενημένος, πολλοῖς δ' εἰς ὁμιλίαν ἐλθῶν⁵⁾ ἀνδράσι τοῖς τότε πρωτεύουσι καὶ στρατηγοῖς καὶ δημαγωγοῖς τε καὶ φιλοσόφοις διὰ τὴν συγγραφὴν· οὐ γὰρ ὥσπερ τινὲς ἀπεροχρον τοῦ βίου τὴν ἀναγραφὴν τῆς ἱστορίας ἐποίησατο, ἔργον δὲ τὸ πάντων ἀναγκαϊότατον. Γνοίη δ' ἂν τις αὐτοῦ τὸν πόνον ἐνθυμηθεῖς τὸ πολύμορφον τῆς γραφῆς. Καὶ γὰρ καὶ ἐθνῶν εἴργηκεν οἰκισμοὺς καὶ πόλεις

1) Codices habent: ἀλλὰ ψοφοδεῖς καὶ τοῖς, correxit Herwerdenius; eundem secuti sumus in sequentibus, ubi codices habent: δημηγοροῦντας καταλείπειν τὰς δυνάμεις καὶ τὰς προαιρέσεις.

2) Articulum plane necessarium omittunt codices; vide Kruegerum.

3) Ambrosianus: Ἀρχαϊκὰς, ceteri codices: Ἀχαϊκὰς; scribendum videtur Χιακὰς.

4) Herwerdenius: „Quid haec sibi veliut, non satis intelligo.“ At facile intelligi posse nobis videntur, subaudiendus est infinitivus: πλείστην παρασκευὴν παρεσκευάσθαι.

5) Herw. mavult ἑλληθῶς, quod non necessarium est.

κτίσεις ἐπελήλυθε, βασιλέων τε βίους καὶ τόπων¹⁾ ἰδιώματα δεδήλωκε, καὶ τι θανατοῦσιν ἢ παρὰδοξον ἐκάστη γῆ καὶ θάλαττα φέρει, συμπεριεῖληφε τῇ πραγματείᾳ. Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ ψυχαγωγίαν ταῦτ' εἶναι μόνον· οὐ γὰρ οὕτως ἔχει· ἀλλὰ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὠφέλειαν περιέχει.²⁾

Ἴνα δὲ πάντ' ἀφῶ τ' ἄλλα, τίς οὐχ ὁμολογήσει τοῖς ἀσκούσι³⁾ τὴν φιλόσοφον ἠθορικὴν ἀναγκαῖον εἶναι, πολλὰ μὲν ἔθνη καὶ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων ἐμαθεῖν πολλοὺς δὲ νόμους [ἀκούσαι]⁴⁾ καὶ πολιτειῶν σχήματα καὶ βίους ἀνδρῶν καὶ πράξεις καὶ τέλη καὶ τύχας. Τούτων τοίνυν ἅπασαν ἀφθονίαν δέδωκεν οὐκ ἀπεσπασμένην τῶν πραγμάτων ἀλλὰ συμπαροῦσαν. Πάντα δὲ⁵⁾ ταῦτα ζηλωτὰ τοῦ συγγραφέως, καὶ πρὸς τοῦτοις ὅσα φιλοσοφεῖ παρ' ἡμῶν τὴν ἱστορίαν, περὶ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς διεξερχόμενος λόγους. Τελευταῖόν ἐστι τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ χαρακτηριστικώτατον ὅπερ⁶⁾ οὐδενὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων οὕτως ἀκριβῶς ἐξείργασται καὶ δυνατῶς, οὔτε τῶν πρεσβυτέρων οὔτε τῶν νεωτέρων· τί δὲ τοῦτ' ἔστι; Τὸ καθ' ἐκάστην πράξιν μὴ μόνον τὰ φανερὰ τοῖς πολλοῖς ὁρᾶν καὶ λέγειν, ἀλλ' ἐξετάζειν καὶ τὰς ἀφανεῖς αἰτίας τῶν πράξεων καὶ τῶν πραξάντων αὐτῶν⁷⁾ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἃ μὴ ῥάδια τοῖς πολλοῖς εἶδέναι· καὶ πάντ' ἐκκαλύπτειν τὰ μυστήρια τῆς τε δοκούσης ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγνωουμένης κακίας. Καὶ μοι δοκεῖ ὡς ὁ μυθνομένος εἶναι τῶν ψυχῶν ἀπολυθειῶν τοῦ σώματος ἐξετασμός ἐπὶ τῶν ἐκεῖ δικαστῶν, οὕτως ἀκριβῆς εἶναι ὁ διὰ τῆς Θεοπόμου γραφῆς γιγνόμενος· διὸ καὶ βάσκανος ἔδοξεν εἶναι προσλαμβάνων τινὰ τοῖς ἀναγκαίοις ὄνειδιμοῖς κατὰ τῶν ἐνδόξων προσώπων οὐκ ἀναγκαῖα κατιγορήματα·⁸⁾ ὁμοίον τι ποιῶν τοῖς Ἰουδαίοις,

1) Scripsi pro codicum scriptura τῶν τόπων, secutus Sylburgium, τόπων.

2) Ambrosianus: περιέχει, reliqui codices: πᾶσιν — παρέχει.

3) Codices habent: ἀκούουσι, correxit Reiskius.

4) ἀκούσαι melius deletur, quam mutatur in ἀκριβῶσαι, quod voluit Herwerdenius.

5) Vulgo δέ.

6) Pro codicum ὁ παρ' οὐδενὶ Herwerdenius ὅπερ.

7) Codices: αὐτὰς καὶ τὰ πάθη.

8) Conjecit Kruegerus, codices: πράγματα.

οἱ τέμνουσι καὶ κάουσι τὰ διεφθαρμένα τοῦ σώματος, ἕως¹⁾ βάρθους τὰ καυτήρια καὶ τὰς τομὰς φέροντες, οὐδὲ τῶν ὑγαινότων καὶ κατὰ φύσιν ἐχόντων στοχαζόμενοι. Τοιοῦτος μὲν δὴ τις ὁ πραγματικὸς Θεοπόμπου χαρακτήρ.

Ὁ δὲ λεκτικὸς Ἰσοκράτει μάλιστα ἔοικε. Καθαρά τε²⁾ γὰρ ἡ λέξις καὶ κοινὴ καὶ σαφὴς ὑψηλὴ τε καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ τὸ πομπικὸν ἔχουσα πολὺ, συγκειμένη τε κατὰ τὴν μέσσην ἀρμονίαν ἡδέως καὶ μαλακῶς ἕέουσα. Διαλλάττει δὲ τῆς Ἰσοκρατείου κατὰ τὴν πικρότητα καὶ τὸν τόνον ἐπ' ἐπίων, ὅταν ἐπιτρέψῃ τοῖς πάθεσι, μάλιστα δ' ὅταν ὀνειδίῃ πόλεσιν ἢ στρατηγῶσι πονηρὰ βουλευμάτα καὶ πράξεις ἀδίκους. Πολὺς γὰρ³⁾ ἐν τούτοις καὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος οὐδὲ κατὰ μικρὸν διαφέρει, ὡς ἐξ ἄλλων πολλῶν ἂν τις ἴδοι καὶ τῶν Χιακῶν ἐπιτολῶν ὡς τῶν . . .⁴⁾ πνεύματι ἐπιτρέψας γέγραφεν. Εἰ δ' ὑπερεῖδεν ἐν τοῖτοις, ἐφ' οἷς μάλιστα ἔσπούδακε, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμῶν καὶ τῆς κωλικῆς ἐνθουσίας τῶν περιόδων καὶ τῆς ὁμοειδεῖας τῶν σχηματισμῶν, πολὺ ἀμείνων ἂν ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ κατὰ τὴν φράσιν. Ἔστι δ' ἂ καὶ κατὰ τὸν πραγματικὸν τύπον⁵⁾ ἀμαρτάνει καὶ μάλιστα κατὰ τὰς παρεκβολὰς. Οὔτε γὰρ ἀναγκαῖαί τινας αὐτῶν οὔτ' ἐν καιρῷ γιγνόμεναι, πολὺ δὲ τὸ παιῶδες ἐμφαίνουσαι. Ἐν αἷς ἐστὶ καὶ τὰ περὶ Σειληνοῦ τοῦ φανέτους ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τὰ περὶ τοῦ δράκοντος τοῦ διαναμηχερίσαντος πρὸς τὴν τρίτην, ἀλλ' οὐκ ὀλίγ' ὅμοια τούτοις. Οὔτοι δὲ παραληφθέντες οἱ συγγραφεῖς ἀρκέσουσι τοῖς ἀσκούσι τὸν πολιτικὸν λόγον ἀφορμὰς ἐπιτηδείους παραδειγμάτων παρασχεῖν εἰς ἅπασαν ἰδέαν. —

1) Ambrosianus ἕως βάρθους, reliqui codices: ὡς βάρθους.

2) τε unus habet Ambrosianus.

3) Herwerdenius conjecit, quod non opus est, ἕει addendum esse.

4) Cod. Ambrosianus spatium vacuum reliquit novem fere litterarum (II)

5) Codices: τόπον.

Ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας.

Antequam ad commentationem de Thucydide aggressus est, scripserat Dionysius libellum ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας, de Thucyd. c. II. p. 814: καὶ οὐδεμίαν ἐκδεδοκῶς γραφὴν ἐν ἧ κατηγορῶ τινος ἔξω μιᾶς πραγματείας ἦν συνεταξάμην ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτῆς ἀδικίᾳ. Quae fuerit Dionysio πολιτικῆς φιλοσοφίας notio, ipse saepius significavit: de Isocr. c. IV. p. 543, c. XII. p. 558, epist. ad Pomp. c. VI. p. 784. Quodcum rhetoricae primo loco adversati sint Epicurei, in eos maxime Dionysium invectum esse hoc libro denuo monet Blassius de script. rhet. p. 23, vidit jam Fabricius in biblioth. IV. p. 400. — Non intelligitur, quomodo fieri potuerit, ut Blassius inde, quod Dionysius in jud. de Thuc. illus libri ὑπὲρ τῆς πολ. φιλοσ. ut scripti et editi operis mentionem fecit, libellum paulo ante tractatum de Thuc. compositum editumque esse conjecerit; vide Blass. de script. p. 30.

Fragm. XXIII. Diog. Laert. X. n. 3, edit. Hübnerianae vol. II. p. 439 et seq.:

Διότιμος δὲ ὁ στωικὸς ἐνδεμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν — Ἐπίκουρον — πικρότατ' αὐτὸν διαβέβληκεν, ἐπιστολάς φέρων πενήτην ἄσελγεῖς ὡς Ἐπικούρου καὶ τὰ εἰς Χρύσιππον ἀναφερόμενα ἐπιστόλια ὡς Ἐπικούρου συντάξας, ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ Ποσειδώνιον τὸν στωικὸν καὶ Νικόλαος καὶ Σωτίων ἐν τοῖς δάδεκα τῶν ἐπιγραφομένων Διοκλείων ἐλέγχων ἃ ἔστι περὶ τῆς κδ', καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς, καὶ γὰρ σὺν τῇ μητρὶ περιούντ' αὐτὸν ἐς τὰ οἰκίδια καθαριστὸν ἀγαγινώσκειν καὶ σὺν τῷ πατρὶ γράμματα διδάσκειν λυπρῶν τινος μισθαρίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἕνα προαγωγείειν Λεοντίῳ τε συνέναι τῇ ἑταίρᾳ.

Τέχλαι.

Fragm. XXIV. Maxim. Plan. W. rhett. gr. vol. V. p. 213:
Διονύσιος δ' ὁ Ἐλικαρνασεύς (τὴν ῥητορικὴν ὥρισται) οὕτως·
δέναμις τεχνικὴ πιθανοῦ λόγου ἐν πράγματι πολιτικῷ τέλος ἔχουσα τὸ
πιθανῶς εἰπεῖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. 1)

Fragm. XXV. Georgius Pletho συντομὴ τῆς ῥητορικῆς. W.
rhet. gr. vol. VI. p. 587 et seq.:

Ἐμφρεΐας ἦτοι φράσεως λόγου τέσσαρες ἀρεταί, ἅνευ λέγω τῶν ἐσχη-
ματισμέων καὶ ἀνιγματωδῶν λόγων καὶ τῶν κατὰ μίμησιν γεγραμμένων
ἀσφαρογράφων τινῶν ἢ μακρογρότων· ἐν τούτοις γὰρ ἀρετὴ γίγνεται ἢ τοῦ
λόγου κακία· αἱ δὲ τῆς ἐμφρεΐας τοῦ λόγου τέσσαρες ἀρεταὶ μᾶλλον δὲ
τοῦ διδασκαλικοῦ καὶ ἱστορικοῦ κηδεστήμασιν αἶδε· σαφήνεια συντομία
πιθανότης μεγαλοπρέπεια, ὡς Ἰσοκρότει καὶ Ἐμπεδοκλεῖ Διονυσίῳ Φιλο-
στράτῳ Ἰαμβλίχῳ καὶ πᾶσι παλαιοῖς.

Tzetzes Chil. XII, v. 566:

Τέσσαρες λόγου ἀρετὰς λέγουσι περνεῖναι ὁ Ἰσοκράτης ῥήτωρ τε
αὐτὸς καὶ Ἀλκιδάμης ὁ Θεοδέκτης ἅμα τε καὶ Μινωκιανὸς δὲ σὺν οἷς
καὶ Διονύσιος ὁ Ἐλικαρνασεύς Φιλόστρατος καὶ ἕτεροι μῦθοι τῶν
ῥητόρων σαφὲς μεγαλοπρέπειαν σύντομον πιθανόν τε μετὰ τῆς ὥραιο-
τητος ῥητορικῶν σχημάτων Ἐμπεδοκλῆς πρὸ πάντων τε φιλόσοφος ὁ μέγας.

Περὶ σχημάτων.

Scripsisse Dionysium de figuris peculiarem libellum constat.
Etenim Quintilianus inst. orator. lib. IX. 3, 89 habet haec:
„Haec omnia (quae ad figuras pertinent) copiosius sunt executi qui
non ut partem operis transcurrerunt sed proprie libros huic operi

---

1) Eandem Dionysii definitionem perhibent quattuor viri grammatici,
praeterquam quod pro vocabulo πιθανῶς Doxopater VI, 17, Anonymus
VII, 15. III, 611 habent εἶ, Matth. Camariot. VI, 601 habet καλῶς.

dedicaverunt, sicut Caecilius, Dionysius, Rutilius“ et q. s. Audien-
 dus testis est etiam Halicarnassensis, qui se illum librum scribere
 in animo habere dicit de Dem. c. XXXIX. p. 1072: *ἐξαριθμῆσθαι*
δὲ νῦν ὅσα γένη σχηματισμῶν ἐστί τῶν τε κατωνομασμένων καὶ τῶν
ἀκατονομάστων καὶ τῶν ἀντῶν ἢ τοιαύτη μάλιστα πέφυκεν ἁρμονία
χαίρειν, οὐκ ἔχω καιρόν. Alia ejusdem auctoris verba quae sunt
 in libr. de compos. cap. VIII. p. 46: *πολλοὶ δὲ δῆπον σχηματισμοὶ*
καὶ τῆς λέξεώς εἰσιν ὥσπερ καὶ τῆς διανοίας, haec, dico, ostendunt
 Dionysium sollemnem aequalium divisionem in eo libro servasse,
 quam secutos esse notum est Caecilium, Phoebammonem, Tibe-
 rium. Suadet autem Dionysius figurarum usum quendam me-
 diocrem in tractatu: *περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμυλουμένων* *ιά* p. 385
 R. Figurae autem quas Dionysius nonnullis servatorum scripto-
 rum locis commemorat hae sunt:

Σχήματα λέξεω:

Ἀντίθεσις: ad Amm. II. c. 2 p. 792, c. 17 p. 808, de Thuc.
 c. 24 p. 869, de Dem. c. 25 p. 1033, c. 40 p. 1078 — exempla
 ejus figurae: de Isocr. c. 14 p. 562 et seq.

Παρίσωσις: de compos. c. 22 p. 148, ad Amm. II. c. 2 p. 792,
 c. 6 p. 808, de Dem. c. 40 p. 1078. — de Isocr. c. 14 p. 561
 et seq.

Παρομοιώσις: de comp. c. 22 p. 149, c. 23 p. 185, ad
 Amm. II. p. 792, c. 17 p. 808, de Dem. c. 40 p. 1078.

Παρωνομασία: ad Amm. II. c. 2 p. 792, de Dem. c. 40
 p. 1078.

Ἐπιαναφορά, Ἀντιστροφὴ, Ἀναστροφὴ: de Dem. c. 40
 p. 1078.

Σχήματα διανοίας.

Προσωποποιία: de Thuc. c. 37 p. 906. *Διαπόρησις:* de
 compos. c. 8 p. 46. *Πλεονασμός:* de Dem. c. 50 p. 1106.

Ceterum distinguit ab his verborum et sententiarum figuris
 id quod debuit *ἰδίας τροπικῆς* vel *τρόπου;*, cfr. de Thuc. c. 5 p. 966,
 de Dem. c. 48 p. 1103, de Lys. c. 3 p. 457. Quos nominavit
 Dionysius sunt tropi hi:

Μεταφορά: de comp. c. 3 p. 25, de Dem. c. 5. p. 966.

Ἀλληγορία: de Dem. c. 5 p. 966.

Περίφρασις: de Thuc. c. 31 p. 891, c. 46 p. 929.

Μετωννμία: de Dem. c. 5 p. 966.

Ὑπέρβατον: de Thuc. c. 31 p. 891.

Ὑπαλλαγή, Κατάχρησις: de Comp. c. 3 p. 25.

Sed aliud etiam περὶ ἰδεῶν sive σχημάτων opus Dionysii videntur indicare: Schol. Arist. III. 373: Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς λέγει ὅτι λβ' εἰσὶ σχήματα τοῦ λόγου ὧν ἓν ἐστι τὸ τοῦ δρόμου. Tzetzes Cram. anecd. Oxon. IV. 126, 6: πρὸ Ἐρμογένους ἔγραψαν καὶ ἄλλοι γὰρ ἰδέας, αὐτὸς ὁ Διονύσιος σὺν ᾧ καὶ Βασίλειος. Joann. Siciliot. VI. p. 95: καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς καὶ Σμυρναῖος ὁ Ἀρωατείδης περὶ ἰδεῶν τι καὶ τέχνης γράψαντες· βάτα κάρας, ἡ παροιμία φησὶν. Apparet hoc loco cogitari non posse nisi de eis figuris quas tractavit Hermogenes in libro περὶ ἰδεῶν, cfr. Walz rhett. gr. III. p. 189, quas breviter nominaverim μέρη τῆς δεινότητος, sicuti σαφήνειαν, καθαρότητα κτλ. At tantum abest ut Dionysius Halicarnassensis hanc ἰδέας notionem noverit,¹⁾ ut ejusmodi idearum doctrina aperte pugnet cum illa quam de χορηκτικῆσι quattuor eum statuisset scimus. Accedit, quod Hermogenes disertis verbis sese primum inter omnes talia docere dicit. W. rhett. gr. III. 192: οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ὅστις πρὸ ἡμῶν ὅσα ἐμὲ γνώσκων εἰς τήνδε ἡμέραν ἀκριβές τι περὶ τούτων πραγματευσάμενος φαίνεται. Utut verba Tzetzae, Joannis Siciliotae, scholiastae interpretanda sunt, hoc constat Dionysium in Hermogenis modum de ideis scripsisse libellum nullum.

---

¹⁾ ἰδέαι λόγων = genera orationum: deliberativum giudiciale demonstrativum de Lys. c. 1. p. 455 R, de Dem. c. IV, p. 962.

ἰδέαι τροπικαί = tropi: de Lys. c. 3. p. 457 R.

ἰδέαι πραγμάτων = exordium, narratio, demonstratio et peroratio de Lys. c. 9. p. 470, c. 17. p. 489 R.

ἰδέαι = χαρακτηρ λέξεως de Dem. c. 8. p. 975.

ἰδέαι = θεωρία de compos. c. 5. p. 38.

ἰδέαι = idea (Platonica) de Thuc. c. 3. p. 815 R.

VITA.

Ego, Theodorus Roessler, natus sum die XXX. mensis Julii anni MDCCCXLVIII. Mitweidæ oppido Saxoniae patre, qui cum gaudio nostro etiam nunc vivit, Carolo Theophilo pastore apud Gersdorfenses, matre Laura ab gente Witscheliana. Fide imbutus evangelica et primum a patre institutus deinde a praeceptore etiam nunc mihi carissimo, Theodoro Schulze, qui nunc est pastor apud Auerbachenses in vicinitate Cygnae, auctumno anni MDCCCLXIII. erudiendi causa illustri apud Grimam Moldano mandatus sum. Absoluto quinquennio, ductus non minus meo ipsius animo quam studiis et auctoritate eorum virorum quibus tum praeceptoribus usus gratias plurimas debeo, Rudolphi Dietschii, Hermanni Frohbergeri, ut philologiae operam darem Lipsiensem litterarum universitatem adii. Interfui scholis Curtii, Klotzii, Langii, Lipsii, Ritschelii philologicis, Ahrensii, Drobischii, Fechneri, Frickii, Seydelii philosophicis, Ecksteinii paedagogicis, Voigtii historicis. Socius fui per semestria tria societatis latinae Klotzii quem virum egregium nobis praematura morte ereptum esse sincero animo dolemus. Benevolentia Ritschelii factum est, ut proximi anni auctumno societatis philol. Lipsiensis fierem socius ordinarius. Langius eodem tempore permisit, ut interesssem exercitationibus ad romanas antiquitates spectantibus. Societatis, quae auspiciis J. H. Lipsii graecas antiquitates sibi tractandas proposuit, post mortem Klotzii sodalis fui ad hoc usque tempus per semestria quinque. Lipsio viro mihi carissimo praecipue beneficiis me obstrictum esse libenter fateor; sed ceteris omnibus qui me instituerunt viris gratias quam maximas et nunc ago et habeo semper.

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 050 214 0 ●